3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1995, ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ # 189 (943)

Ազգ

Azg armenian daily

2013

Ֆրանսիան կատարեց միջուկային երկրորդ պայթեցումը

ՄՈՒՐՈՒՐՈԱ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ ՆՈՎՈՍՏԻ: Այսօր Ֆրանսիան անցկացրեց ծրագրված ութ միջուկային փորձարկումներից երկրորդը: Երկրի պաշտպանության նախարարության հաղորդման համաձայն, Ֆանգատաուֆա ատոլլում իրականացված ստորգետնյա պայթյունի հզորությունը կազմել է մոտ 110 կիլոտոննա, որ ավելի քան 5 անգամ գերազանցում է նախորդը: Փորձարկումը կատարվել է Արեւմտյան Ավստրալիայի ժամանակով ժ. 9.30-ին: Դա միջուկային զենքի ամբողջ պատմության մեջ Ֆրանսիայի փորձարկած ամենահզոր միջուկային սարքն էր: Ավստրալիայի սեյսմոլոգների վկայությամբ, պայթյունի հզորությունը համապատասխանել է Ռիխտերի սանդղակի 5,9 բալանոց երկրաշարժի: Պայթյունի վայրը չի հաղորդվում, բայց ենթադրվում է, որ կատարվել է Ֆանգատաուֆա ատոլլում Մուրուրոայից 40 կմ հարավ:

ՌԱԿ ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԱՅՑԸ

Հանդիպումներ նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ի հետ

ԵՐԵՎԱՆ, 1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ: ՌԱԿ 19-րդ ընդհանուր պատգամավորական ժողովի կողմից ընտրված Կենտրոնական վարչության դիվանի անդամներ Գրիգոր Աղանալյանին, Մայք Խարապյանին, Պարույր Աղբաշյանին, ինչպես նաեւ ՌԱԿ տնտեսական հանձնախմբի անդամ Լեւոն Պլեքյանին ընդունեց Հայաստանի Հանրապետության նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Նախագահի մամուլի ծառայությունից հայտնեցին, որ ՌԱԿ ներկայացուցիչները նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանին են ներկայացրել ՌԱԿ 19-րդ ընդհանուր պատգամավորական ժողովի արդյունքները եւ կուսակցության որդեգրած քաղաքականությունը, որի նպատակն է զորակցել Հայաստանի իշխանություններին՝ անկախ պետականության ամրապնդման, պետության, սփյուռքի եւ եկեղեցու միասնականության պահպանման հարցում: Նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը, շեշտելով իշխող կուսակցության եւ ՌԱԿ-ի գաղափարական ընդհանրությունը, անդրադարձել է Հայաստան-Սփյուռք համագործակցության զարգացմանը:

ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության դիվանի անդամներ՝ դոկտ. Գրիգոր Աղանալյանին, Պարույր Աղբաշյանին, Մայք Խարապյանին եւ պատվիրակությանն ընկերակցող Լեւոն Պլեքյանին նույն օրը Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնում ընդունեց Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Ա-ն: Շնորհավորելով Գարեգին Ա-ին կաթողիկոս ընտրվելու առթիվ, պատվիրակությունը շեշտեց, որ ՌԱԿ-ը հավատարիմ կմնա Հայ Առաքելական եկեղեցու միասնականությանը եւ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի գերակայությանը: Վեհափառ Հայրապետը բարձր գնահատեց ՌԱԿ-ի հայրենասիրական ուղեգիծը եւ հույս հայտնեց, որ ՌԱԿ-ը կշարունակի մնալ հայ եկեղեցու միության ջատագով: ■

Եւ Ազգային ժողովի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանի հետ

Հոկտեմբերի 2-ին ՌԱԿ Կենտրոնական վարչության պատվիրակությունը՝ Գրիգոր Աղանալյանը, Պարույր Աղբաշյանը եւ Մայք Խարապյանը ՀՀՇ վարչությունում հանդիպեցին Ազգային ժողովի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանին, ՀՀՇ վարչության նախագահ Տեր Հուսիկ Լազարյանին, պատգամավորներ Էդուարդ Եգորյանին եւ Աշոտ Ոսկանյանին: Հանդիպման ընթացքում քննարկվեցին երկկողմ հետաքրքրություն ներկայացնող հարցեր, մասնավորապես՝ պետականության ամրապնդման, սփյուռք-հայրենիք հարաբերությունների եւ համագործակցության մասին: Շեշտվեց իշխող կուսակցության եւ ՌԱԿ-ի գաղափարախոսական ընդհանրությունը: Պատվիրակությունը մեկ անգամ եւս շեշտեց ՌԱԿ-ի դիրքորոշումը՝ աջակցել հայրենի պետականության ամրապնդմանը: ■

ԲՈՍՆԻԱ

Սերբական զորքերը հարձակման անցան հյուսիս-արեւմուտքում

Բացառված չէ ռուսական զինված օգնությունը սերբերին

ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի օգնական Ռիչարդ Հոլբրուկը, որը տարածաշրջան էր ժամանել հակամարտ կողմերի ղեկավարների հետ բանակցելու, շրջափուլի արդյունքի չհասավ: Բոսնիայի մահմեդականների ղեկավար Ալիա Իզեթբեգովիչի հետ ուրբաթ օրը Սարաեւոյում տեղի ունեցած բանակցությունից հետո, լրագրողների հետ հանդիպման ժամանակ նա հայտարարեց, որ կողմերը չկարողացան ընդհանուր համաձայնության գալ Սարաեւոյի, Գորաժդեի, Բրչկո քաղաքների, Բոսնիայի արեւելքում ու արեւմուտքում գտնվող սերբական միջնաբերդների(?) շուրջ գտնվող միջանցքի կարգավիճակի, ինչպես նաեւ Բոսնիայի եւ Հերցեգովինայի սահմանադրական կառուցվածքի հարցերի շուրջ:

Մինչ քաղաքականագետները չեն կարող հակամարտության խաղաղ կարգավորման հարցի շուրջ ընդհանուր համաձայնության գալ, սեպտեմբերի 27-ին բոսնիացի սերբերի առաջնորդ Ռադովան Կարաջիչի հրամանով սերբական զորքերն անցան հարձակման: Հոկտեմբերի 2-ի տվյալների համաձայն, սերբական բանակը զարգացնում է հարձակումը Բոսնիայի հյուսիս-արեւմուտքում, նպատակ ունենալով հետ վերադարձնել մահմեդական զորքերի գրաված սերբական տարածքները: Սերբական զորքերը հարձակվում են նաեւ մեկ շաբաթ առաջ մահմեդական բանակի 5-րդ կորպուսի գրաված Բոսանսկա Կրուպա քաղաքի ուղղությամբ: Վերջին երկու օրերի ընթացքում սերբերին հաջողվեց ռազմաճակատի գիծը 10 կմ-ով հեռացնել Բանյա Լուկա քաղաքից: Մարտական գործողությունները ներկայումս ընթանում են Բոսնիայի արեւմուտքում գտնվող Բոսանսկի Նովի եւ Օշտ(?) քաղաքների շրջակայքում:

Բոսնիայում գտնվող Ռուսաստանի Պաշտպանության նախարարության պատվիրակությունը, որը գլխավորում է գլխավոր շտաբի պետի տեղակալ գեներալ Վլադիմիր Ժուրբենկոն, Պալեի քաղաքում ընդունեց սերբական զորքերի գլխավոր հրամանատար Ռատկո Մլադիչը: Վերջինս պատվիրակության անդամներին ծանոթացրեց ռազմական հակամարտության զոհի խորությանը(?): Անկախ դիտորդները նշում են, որ բացառված չէ ռուսական զինված օգնությունը սերբերին: ■

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Ադրբեջանի ռուսները կարող են ստանալ ԼՂՀ քաղաքացիություն

Խորհրդարանի հանձնաժողովը կոչ արեց Ալիեւին չխոչընդոտել այլախոհների տեղափոխմանը ԼՂՀ

Գաղտնիք չէ, որ զանգվածային պատերազմ ուղեկցվում է մարդու իրավունքների կոպիտ ոտնահարումներով, հատկապես, երբ այն տեղի է ունենում պատմության շրջադարձային ժամանակահատվածներում, քաղաքական մի համակարգից մյուսին անցնելու ընթացքում: Կոմունիստական տոտալիտարիզմից ժողովրդավարության եւ շուկայական տնտեսության անցումը նախկին Խորհրդային մի շարք պետություններում առաջին հերթին անդրադարձավ ազգամիջյան հարաբերությունների վրա: Նախկին խորհրդային կայսրության ափական բազմազգ երկրներում այս գործընթացները երբեմն ընթանում էին առավել ցավագին կերպով, առիթ դառնալով սոցիալ-քաղաքական ցնցումների, քաղաքացիական եւ ազգամիջյան պատերազմների:

Ստեփանակերտի քաղաքական փորձագետների կարծիքով, ադրբեջանական իշխանությունն այդ առումով ասվածի առավել վերծանոր վկայությունն է: Տարբեր ժողովուրդների, մասնավորապես հայերի, լեզգիների եւ թալիշների պատմական տարածքներից բռնագաղթական ճնշումներով ռուս կոմունիստների կողմից արհեստականորեն ստեղծված Ադրբեջանը 20-ական թվականներից ի վեր դարձավ ծայրահեղ ազգայնամոլության եւ ռասայական խտրականության դրսեւորումների, էթնիկական զտումների, ազգամիջյան բախումների եւ մարդու իրավունքների կոպիտ խախտումների մի հսկայական ասպարեզ, որը, փորձագետների համոզմամբ, իրական վտանգ է ներկայացնում տարածաշրջանի բոլոր երկրների ժողովրդավարական զարգացման համար: Նույն այդ փորձագետների կարծիքով, ղարաբաղյան հակամարտությունն ազգային փոքրամասնությունների նկատմամբ ադրբեջանական իշխանությունների խտրական քաղաքականության տրամաբանական հետեւանքն էր:

Տես # էջ 2

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ

ԼՂՀ նախագահի կարգադրությամբ թուրք վարձկանը ազատ արձակվեց

Ինչպես «Ազգի» թղթակցին տեղեկացրեց ԼՂՀ նախագահի մամուլի քարտուղար Ալեքսանդր Գրիգորյանը, օրերս հանրապետության նախագահի կարգադրությամբ թուրք վարձկան Արիֆա Յուսուֆն ազատ արձակվեց: Ինչպես հայտնի է, օրերս Ստեփանակերտ ժամանած ԵԱՀԿ-ում Թուրքիայի վարչի տեղակալ Ալմազ Ալիևան դիմել էր նախագահին միջազգային կոմիտեի եւ Երեւանում փոխադարձաբար սահմանված ԱՄՆ-ի գլխավոր կոնսուլին թուրք վարձկանին ազատ արձակելու խնդրանքով: Արիֆա Յուսուֆին ԼՂՀ իշխանությունները հանձնել են Ստեփանակերտում ԿԽՄԿ-ի առաքելության ներկայացուցչին իրենց կառավարությանը փոխանցելու համար:

Հիշեցնենք, որ Արիֆա Յուսուֆն ադրբեջանական բանակի 706 զորամասի ժիրանդային զոմարտակի շոկի հրամանատար էր ու գերվել էր Շուշիի գնդի զինվորների կողմից Մարտակերտի շրջանի մի ազատագրված գյուղի շրջակայքում: Թուրք վարձկանի ազատ արձակումը ԼՂՀ եւ Թուրքիայի հարաբերությունների ճնշումի մեղմացման եւս մի դրսեւորում է:

Վ. Ա.

ԵՐԵՎԱՆ

«Պրո» գործի դատավարությունը՝ ուրբաթ օրը

Հոկտեմբերի 2-ին նախատեսված «Պրո» գործի դատավարությունը նորից տեղի չունեցավ, այս անգամ փաստաբան Սուրեն Չերքեզյանի հիվանդության պատճառով: Դատավարությունը նախատեսվում է վերսկսել հոկտեմբերի 5-ին: Հիշեցնենք, որ ներկայումս դատարանում լսվում է ամբաստանյալ Էդիկ Սիմոնյանի գործը, որի վերաբերյալ մեր նախորդ հրապարակման մեջ բաց են թողել անճշտություններ: Սիմոնյանի գործընկերների համաձայն անկեղծ լրագրել է 1993-ին, Արցախում, երբ հետախուզում էր թշնամու դիրքերը, սակայն միայնակ գրել է 92-ին, որն էլ հիմք է հանդիսացել մեղադրանքի համար:

Վ. Հովհաննիսյանին տեղափոխել են ԱԱՆ

ՀՅԴ բյուրոյի անդամ Վահան Հովհաննիսյանին ՆԳՆ Նուբարաշենի հետաքննչական մեկուսարանից տեղափոխել են Ազգային անվտանգության նախարարության (նախկին ԱԱՊՎ) մեկուսարան: Այդ մասին հայտնեցին ՌԱՊՄ գործակալությունից: Սեպտեմբերի 27-ին, ինչպես անեն շաբաթ, նրա մայրն ու կինը գնացել են Նուբարաշենի մեկուսարան, որտեղ նրանց հայտնել են, որ Վ. Հովհաննիսյանն այնտեղ էլ չէ եւ չգիտեն որտեղ է գտնվում: Հոկտեմբերի 2-ին Վահանի մայրը՝ Սիմոնա Հովհաննիսյանը դիմել է ԱԱՆ, որտեղից պատասխանել են, որ որդին տեղափոխված է իրենց մոտ եւ առողջ է: Տեղափոխման պատճառները հայտնի չեն:

ՀԱՄԱՌՈՏ

ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը այսօր կմեկնի Աշգաբադ

Հոկտեմբերի 3-ին նախատեսված է ՀՀ վարչապետ Հրանտ Բագրատյանի այցը Աշգաբադ, որի ընթացքում քննարկվելու են հայ-թուրքմենական առեւտրատնտեսական համագործակցության խնդիրներ: Համաձայն կառավարության մամուլի կենտրոնի ղեկավար Վլադիմիր Մանոյանի հաղորդման, հնարավոր է, որ այցի արդյունքում ստորագրվի համաձայնագիր 1996 թ. երկկողմ առեւտրատնտեսական հարաբերությունների մասին:

ԱՏ

Հայաստան ժամանեց ՄԱԳԱՏԷ-ի պատվիրակությունը

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: Այսօր հերթական աշխատանքային այցով Երեւան ժամանեց ՄԱԳԱՏԷ-ի պատվիրակությունը: Այս մասին Սնարք գործակալությանը հայտնեցին «Հայատոմնախագծում»: Այցն իրականացվում է ատոմային եւ ճառագայթային անվտանգության ուժեղացման ուղղությամբ ՄԱԿ-ի եւ ՄԱԳԱՏԷ-ի զարգացման ծրագրի համատեղ նախագծի շրջանակներում: Պատվիրակության նպատակն է ծանոթանալ հանրապետության ճառագայթային անվտանգության վիճակին:

Գնդակոծվել են Վազաշեն, Կիրանց եւ Վահան գյուղերի դիրքերը

Սեպտեմբերի 30-ի երեկոյան միջադեպեր են գրանցվել հայ-ադրբեջանական սահմանի հյուսիս-արեւելյան հատվածում: ՀՀ պաշտպանության նախարարության մամուլի եւ լրատվության վարչության տվյալներով, ադրբեջանական կողմը խոշոր տրամաչափի գնդացիրներով եւ թեթեւ հրազենով գնդակոծել է ժամը 17 անց 30-ից մինչեւ 18 անց 15 Իջեւանի շրջանի Վազաշեն, ժամը 21.00-ից մինչեւ 22.00 Կիրանց, ժամը 21 անց 10-ից մինչեւ 21 անց 20 Կրասնոսելսկի շրջանի Վահան գյուղերի պաշտպանական դիրքերը: Տուժածներ չկան: Իր դեմքերում Հայաստանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները հակառակորդին հարկադրել են դադարեցնել կրակը: Հոկտեմբերի 1-ին եւ 2-ի առավոտյան հայ-ադրբեջանական սահմանում միջադեպեր չեն գրանցվել:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Արարատ. ականի պայթյունից զոհվեց 7-ամյա երեխա

ԵՐԵՎԱՆ, 2 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ: Շաբաթ օրը Արարատի շրջանի Լուսառատ գյուղում ականի պայթյունից զոհվեց յոթամյա մի երեխա: Թուրքիայի հետ սահմանակից լինելու հանգամանքը եւ գյուղի մերձակայքում սահմանային ուղեկալի առկայությունն այն կասկածները ծնեցին, թե ականի ներկայությունն այդ տարածքում կարող է կապվել այս երկու հանգամանքների հետ: Սակայն շուտով երկու վարկածներն էլ կտրականապես հերքվեցին: Եւ այժմ, ելնելով այն բանից, թե որտեղ է կատարվել ողբերգությունը, կարծիք կա, որ պայթյունի պատճառը ինչ-որ մեկի կողմից այդ վայրում թաղված ականն է եղել: Իրավապահ մարմինները քննում են դեպքը: ■

5-96

804642

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ **տեղական**

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

Ադրբեջանի ռուսները կարող են ստանալ ԼՂՀ քաղաքացիություն

Խորհրդարանի հանձնաժողովը կոչ արեց Ալիեւին չխոչընդոտել այլախոհների տեղափոխմանը ԼՂՀ

Սկիզբը էջ 1

Ինչպես նշեց ԼՂՀ խորհրդարանի Մարդու իրավունքների գծով հանձնաժողովի նախագահ Սերոբ Սարգսյանը, ներկայումս պաշտոնական Բաքուն նույն քաղաքականությունն է վարում Ադրբեջանի մյուս փոքրամասնությունների, հատկապես 700 հազարանոց լեզգիական բնակչության եւ ռուսազգի քաղաքացիների նկատմամբ։

«Մեր հանձնաժողովի տվյալներով Ադրբեջանում ուժեղացվում են ազգային փոքրամասնությունների, հատկապես սլավոնական ազգերի ներկայացուցիչների դեմ հալածանքները», ասաց Ս. Սարգսյանը։ Մասնավորապես, մսագածին պաշտոններով բռնագրավվում են ռուսազգի եւ ուկրաինացի քաղաքացիների բնակարանները, փակվում են ռուսական դպրոցները, թատրոնները, թերթերը, ռուսներին բռնի կերպով ստիպում են ծառայել Ադրբեջանի զինված ուժերում։ Հարկ է նշել, որ հետապնդումների են ենթարկվում նաեւ այլ փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներ, մասնավորապես, լեզգիները, թալիշները եւ թաթարները, որոնց նկատմամբ գործում են նույնիսկ ոստիկանությունն ու ազգային բանակի ստորաբաժանումները։ ԼՂՀ խորհրդարանի Մարդու իրավունքների հանձնաժողովը չի կարող անտարբեր մնալ Ադրբեջանում տիրացնացող ժողովրդավարության տարրական սկզբունքների խախտման նկատմամբ, որը մի անգամ եւս վկայում է, որ Ադրբեջանում դեռեւս չեն հրաժարվել ազգային փոքրամասնություններն ասիմիլյացիայի ենթարկելու եւ բոլոր հիմնախնդիրներն ուժային եղանակներով լուծելու պատրանքներից։ Բացի այդ, ճգնաժամի կարգավորմանն ուղղված բանակցությունների նոր փուլի նախօրեին ԼՂՀ իշխանությունները կցերադասեին գործ ունենալ ժողովրդավարական որոնումներով առաջնորդվող պետության ներկայացուցիչների հետ։ Հանձնաժողովի անունից կոչ եմ անում ադրբեջանական ղեկավարությանը շտապ միջոցներ ձեռնարկել ազգային փոքրամասնությունների իրավունքները պաշտպանելու ուղղությամբ։ Մեր հանձնաժողովը նաեւ առաջարկում է Ադրբեջանի խորհրդարանի համապատասխան հանձնաժողովի անդամներին կազմակերպել խորհրդակցություններ՝ նվիրված Ադրբեջանում, հատկապես, Բաքվում եւ լեզգիաբնակ շրջաններում ռուսների եւ լեզգիների իրավունքների պաշտպանությանը։

Միաժամանակ մեր հանձնաժողովը պատրաստակամություն է հայտնում միջնորդ լինել ԼՂՀ իշխանությունների եւ Ադրբեջանի ազգային այն փոքրամասնությունների ներկայացուցիչների միջեւ, որոնք անհնարին են համարում Ադրբեջանում բնակվելը եւ ցանկանում են տեղափոխվել Լեռնային Ղարաբաղ»։

Սերոբ Սարգսյանը համոզված է, որ ԼՂՀ իշխանությունները հնարավոր բոլոր պայմանները կստեղծեն Ադրբեջանի ազգային փոքրամասնությունների ներկայացուցիչներին ապաստարելու, աշխատանք եւ կրթություն ստանալու եւ քաղաքական ընտրություն կատարելու համար՝ անկախ նրանց դավանանքից եւ ազգային պատկանելությունից։ Հանձնաժողովի նախագահը նաեւ տեղեկացրեց, որ Լեռնային Ղարաբաղում կարող են քաղաքական ապաստան ստանալ ոչ միայն փոքրամասնությունների ներկայացուցիչները, այլ նաեւ ադրբեջանցի այլախոհները, որոնց դեմ գնալով ավելի է սաստկանում իշխանությունների անհանդուրժողականության եւ հետապնդումների քաղաքականությունը։ Ս. Սարգսյանը կոչ արեց նախագահ Ալիեւին չխոչընդոտել վերջիններիս տեղափոխմանը Ղարաբաղ եւ միջոցներ ձեռնարկել նրանց անվտանգությունն ապահովելու ուղղությամբ։ Նրա խոսքերով, հանձնաժողովը արդեն մի քանի նամակ է ստացել ազգությամբ ադրբեջանցի քաղաքացիներից, որոնք ցանկություն են հայտնել բնակվել Լեռնային Ղարաբաղում։ Անվտանգության նկատառումներով նրանց անունները առայժմ չեն հրապարակվի։

«Մարդիկ սկսում են գիտակցել, որ ԼՂՀ եւ Ադրբեջանի միջեւ պատերազմը նախ եւ առաջ երկու տարբեր համակարգ ունեցող պետությունների, երկու տարբեր աշխարհընկալման եւ գաղափարախոսությունների դիմակայություն է։ Համոզված եմ, որ Ղարաբաղում բնակվելու ցանկություն ունեցող Ադրբեջանի քաղաքացիների թիվն օրեցօր կավելանա», վերջում ասաց Սերոբ Սարգսյանը։

ԱՆՀՐԱՐ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ԼՂՀ. Շինարարությունը նաեւ քաղաքականություն է

Ղարաբաղա-ադրբեջանական հակամարտության շուրջ 7 տարիների ընթացքում լրիվ կամ մասամբ ավերվել են հանրապետության գրեթե բոլոր բնակավայրերը. 119 հայկական գյուղ եւ ավան, հիմնովին կամ մասնակիորեն շարքից դուրս են եկել տասնյակ ձեռնարկություններ եւ արտադրամասեր, 6991 բնակելի շենք, որից 683-ը պետական շենքեր են, 172 դպրոց եւ մանկամսուրներ, 107 առեւտրի, կենցաղային եւ մշակութային օջախ, 106 վարչական շենք։ Այս մասին տեղեկացրեց ԼՂՀ փոխվարչապետ Յուրի Ղազարյանը։ Նրա խոսքերով, նյութական ընդհանուր վնասը մոտավոր հաշվումներով 1992 թ. գներով կազմում է 248 մլրդ դրամ։ Ըստ փոխվարչապետի, դա պայմանական թիվ է, քանի որ, օրինակ, Մարտակերտի շրջանի մեծ մասի բնակֆոնդն ամբողջությամբ ոչնչացվել է։

Լեռնային Ղարաբաղում լայնածավալ շինարարական-վերականգնողական աշխատանքներ են տարվում պատերազմի պատճառած վնասները վերացնելու ուղղությամբ։ Շինարարությունը, նշեց Ղազարյանը, մեր պայմաններում զուտ շինարարություն չէ, այլ քաղաքականություն։ Մասնավորապես ավերված բնակավայրերում վերականգնողական աշխատանքներն ունեն ոչ միայն տնտեսական ու սոցիալական, այլեւ քաղաքական եւ բարոյա-հոգեբանական նշանակություն։ Մարդիկ պետք է կարողանան վերադառնալ իրենց օջախները, ար[illegible]երին իրենց գլխին տեղ է ծածկ ունենան։

Յուրի Ղազարյանի հավաստմամբ, այդ աշխատանքների ֆինանսավորման եւ կազմակերպման առումով ԼՂՀ կառավարությանը հսկայական աջակցություն է ցուցաբերում «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը, որը վերջին 2,5 տարում հիշյալ նպատակով կատարել է 6,7 մլն դոլարի շինարարական աշխատանք։ «Արցախ» ծրագրով վերականգնվել կամ ստեղծվել են ենթակառուցվածքներ էներգամատակարարման, ջրամատակարարման, ճանապարհաշինության բնագավառներում։ Դա վճռական դեր խաղաց տնտեսական շրջափակման մեջ հայտնված ԼՂՀ տնտեսությունը վերակենդանացնելու գործում։

Ըստ փոխվարչապետի տվյալների, 1993-94 թթ. եւ ընթացիկ տարվա 6 ամիսներին վերականգնվել են ավելի քան 1922 ավերված բնակելի տներ։ Դրա շնորհիվ 6706 բռնագաղթված ընտանիքներ հնարավորություն են ստացել վերադառնալ իրենց մշտական բնակավայրերը։ Վերջին տարիներին վերականգնվել են նաեւ 16 դպրոցական շենք եւ 9 հիվանդանոց ու բուժկետ։ Դրա համար ծախսվել է 88,6 մլն դրամ։

«Շինանյութերը հիմնականում գալիս են տեղական ռեսուրսներից կամ ներկրվում ԱՊՀ տարբեր երկրներից։

Վերջին 4 տարում շինարարության գծով ծախսվել է 4 մլն 640 դոլար», նշեց Յուրի Ղազարյանը։

ԱՆՀՐԱՐ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

Երեւանում «նոր» շենքերի պատմությունը նոր երեւույթ չէ։ Հարց է ծագում, թե ի՞նչ է մտածում այդ մասին Երեւանի քաղաքապետը՝ իր գործադիր լծակներով հանդերձ։ Եվ մինչ մեր զարմանքն ենք հայտնում քաղաքային իշխանությունների այդ անտարբեր վերաբերմունքի համար, «նոր» շենքերի շարքերը շարունակվում են համալրվել նոր բնակելի կառույցներով։ Հյուսիսից դեպի Երեւանի [illegible] իջնող Եղվարդի ճանապարհի լանջերի վրա վեր ձգվող բնակելիներին։ Սակայն անցած ձմեռների ընթացքում շարքից դուրս եկած կոյուղու ցանցը՝ չկապակցված խողովակներ սկսեցին սառչել։ Շենքերում մասնակիորեն ջուր, լինելով խառնված, թե օգտագործված, սկսեց ողողել առաջին հարկերում (երբեմն նաեւ երկրորդ եւ երրորդ) գտնվող բնակարանների տարածքները։ Նման [illegible], կրկին կանոնավոր ընթացք, [illegible] քաղաքացիներին ջարդել [illegible] խողովակներ, որ-

ԱՀԱԶԱՆԳ

Շենքերն արտասվում են... ո՞վ է մեղավոր

խոյացած երկնաքերերն այսօր «լալիս են»։ Ընդ որում այդ տխուր երեւույթը կարելի է հասկանալ, քանզի արդեն վաղուց շարքից դուրս են եկել կոյուղու խողովակները եւ ջուրը լցվում է ստորին հարկերի վրա։ 16-րդ կոչվող թաղամասի շենքերը կարճ ժամանակահատված են խոստանում դեռ կանգուն մնալ, երբ շտապ չձեռնարկվեն համապատասխան անհրաժեշտ քայլեր։ 16-րդ թաղամասի յուրաքանչյուր բարձրահարկ բաղկացած է 120 բնակարանից եւ թաղամասում բնակվողների թիվը համարվում է [illegible] քաղաքի բնակչության թվին։ Մեկ մասն ունեցող շենքերը գերազանցապես կառուցված են տարբեր բարձրություն եւ [illegible] ունեցող բլոկների վրա, ինչ արդեն իսկ սխալ է։ Այնուամենայնիվ, ճարտարապետական նման [illegible] նախկինում ինչ որ կերպ [illegible] եւ անհանգստություն չէր առաջացնում, որն այժմ չէր տալիս քաղաք-

մասի ջուրն այլեւս չի դիմանում իրենց բնակարանները։ Երբ տարիների ընթացքում ջուրն անվերջ թափվելով շենքերին հիմք հանդիսացող բլոկների վրա, սկսեց դանդաղ-դանդաղ տեղաշարժել հողաշերտը։

Կասկածում [illegible] գործընթաց, որ նոր է [illegible] հետեւանքներով։ Առաջ նկատվել նաեւ երկրաբանական մեկ այլ երեւույթ, որն անվանվում է հողմահարում։ Բլոկների վրա, անցքերի մեջ սկսեց կուտակվել ջուր, որը սառչելով գիշերային ժամերին (ջուրը սառչելուց ընդարձակվում է) հետզհետե լայնացրեց անցքերը, որի հետեւանքով եւ բլոկները կրկին զրկվեցին արդեն իսկ տատանված ամրությունից։

Երբ 1995-96-ի ձմռան նախաշեմին Երեւանի Մաշտոցի շրջանի գործադիր կոմիտեն չծավալի համապատասխան գործունեություն շենքերի ամրացման համար, ապա հավանական է, որ [illegible] հետեւանքների։ Ա. Պ.

ՀԱՄԱՌՈՏ

Երեւանում կբացվի «Հերոսների ակումբ»

1996թ. մայիսի 9-ին Երեւանում կբացվի «Հերոսների ակումբ», որը, ինչպես տեղեկացրեց «Զինվորի մայր» հանրապետական կոմիտեի նախագահ Գրետա Միրզոյանը, հայ ազատամարտիկների համար կծառայի նաեւ որպես հանգստյան տուն եւ վերականգնողական կենտրոն։ Տիկ. Միրզոյանը հաղորդեց, որ զոհված ազատամարտիկների ավարտական դասարաններում սովորող 21 երեխաների համար կոմիտեի նախաձեռնությամբ անցկացվել են նախապատրաստական դասընթացներ։ Այդ աշակերտներից 11-ը այս տարի ընդունվել են հանրապետության տարբեր բարձրագույն ուսումնական հաստատություններ։ Կոմիտեն 1996-97թթ. ուսումնական տարվա համար նույնպես պատրաստվում է բացել նախապատրաստական դասընթացներ։ ՆՏ

Աղօրինի առեւտրի դեմ պայքարն անբավարար արդյունքներ է տալիս

ԵՐԵՎԱՆ, 3 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Երեւանի հոկտեմբերի 2-ի աշխատանքային խորհրդակցությունը վարում էր Վահագն Խաչատրյանը։ Խորհրդակցության մասնակիցներն առաջին հերթին անդրադարձան առողջապահության բնագավառի պրոբլեմներին։ Քաղաքապետը հանձնարարեց Երեւանի առողջապահության վարչության պետ Սերգեյ Հարությունյանին հատուկ ուշադրությամբ վերաբերվել մայրաքաղաքի բնակչությանը դեղորայքով ապահովելու եւ բուժսպասարկման որակը բարձրացնելու խնդիրներին։ Հերթական անգամ նշվեց, որ աղօրինի առեւտրի դեմ պայքարն անբավարար արդյունքներ է տալիս։ Ներքին գործերի քաղաքային վարչությանը եւ Սպանդարյանի շրջգործկոմին հանձնարարականներ տրվեցին ուժեղացնել հսկողությունը աղօրինի առեւտրի կետերի նկատմամբ։ Խորհրդակցության ընթացքում արձանագրվեց նաեւ, որ ոչ մի առաջխաղացում չկա ջրի, ջեռուցման եւ էլեկտրաէներգիայի վարձերի վճարների հարցում։

Հացը Գորիսում թանկացավ, իսկ որակը նույնն է

Հացի գների ազատականացումից հետո առաջին անգամ Գորիս քաղաքում հոկտեմբերի 1-ից այն բարձրացավ 10 տոկոսով եւ դարձավ 110 դրամ։ Հացաթխման եւ հացընդունման ձեռնարկությունների ղեկավարները դա հիմնավորում են ընդունվող հացահատիկի, ստացվող ալյուրի ինքնարժեքի բարձրացմամբ։ Հացի գնի հերթական թանկացումը ավելի քիչ կմտահոգեր գորիսեցիներին, եթե գների աճը ուղեկցվեր հացի որակի բարելավմամբ։ ԱՐՍԵՆ ՊՐԵՍ

Բաղնիքը անուշ, վանաձորցի

Սեպտեմբերի 30-ին Վանաձոր էին ժամանել ՀՀ շինարարության նախարար Ֆելիքս Փիրումյանը, նրա տեղակալը, «Հայբնակկոմունտես» վարչության պետ Ալեքսան Գոմցյանը՝ մասնակցելու քաղաքային թիվ 1 բաղնիքի շահագործման հանձնելու արարողությունը։ Մասնակցում էին նաեւ քաղաքային իշխանությունների ներկայացուցիչներ։ Պատկերացնելու համար վանաձորցիների ուրախությունն արժե նշել, որ երկու տարուց ի վեր քաղաքում ոչ մի բաղնիք չի գործել։ Ըստ նախնական տվյալների մուտքի տոմսի արժեքը 150 դրամի սահմաններում է։ «Տարոն 666» փակ բաժնետիրական ընկերությունը ապահովել է շինարարական բարձր որակ եւ հարմարավետություն։ Բաղնիքում գործելու են առողջարար մարմնամարզության դահլիճ, ջրամբարման սենյակներ, բուֆետ, վարսավիրանոց եւ բուժկետ։

Էլեկտրաէներգիան հոկտեմբերի 1-ից՝ 12 դրամ 1 կվտ/ժ

ԹԱՆԿԱՑՈՒՄՆԵՐ

Ինչպես հայտնեցին Նոյյան տապան գործակալության թղթակցին ՀՀ էներգետիկայի նախարարությունում, էլեկտրաէներգիայի սակագինը 1995թ. հոկտեմբերի 1-ից մինչեւ 1996թ. ապրիլի 1-ը սահմանված է 12 դրամ 1 կվտժ համար, իսկ 1996 թ. ապրիլի 1-ից՝ 13,5 դրամ։ Միաժամանակ հայտնվում է, որ սպառողների կողմից մինչ այդ վճարված կանխավճարները, որոնք գերազանցում են առ 1-ը հոկտեմբերի 1995 թ. էլեկտրաէներգիայի փաստացի ծախսը, ուժի մեջ են մնում նախկինում գործող 1 կվտժ 10 դրամ սակագնով։ ՆՏ

Ջեռուցման սակագինը բարձրացվել է

1995-96թթ. ջեռուցման սակագինը (ջեռուցման ողջ սեզոնի համար) կազմում է 1 քառ. մետրի համար 657 դրամ, նախորդ տարվա՝ 360-ի դիմաց, այսինքն՝ 1,8 անգամ բարձրացել է։ Ինչպես տեղեկացրել է Երեւանի քաղխորհրդի նախագահի տեղակալ Ռոբերտ Նազարյանը, այս տարի եւս, ինչպես նախորդ տարի, նախատեսվում է ջեռուցել 2100 բնակելի շենք եւ զուգահեռ նաեւ հասարակական նշանակություն ունեցող այլ շենքեր։ Ըստ նրա, կջեռուցվեն Նոր Նորքի զանգվածը, Ավան-Առինջը, Դավիթաշենը, Հարավ-արեւմտյան թաղամասերը, Շենգավիթը, Զարբախի Շահվերդյան եւ Շիրակի հասվածները։ Էրեբունու շրջանում կջեռուցվի 22 բարձրահարկ շենք, Արաբկիրի շրջանում՝ «Կանազ» գործարանի մոտ գտնվող 35 շենք։ Ռ. Նազարյանի հավաստիացմամբ, մեկ քառակուսի մետրի ջեռուցման ինքնարժեքն իրականում 1406 դրամ է։ «Սակայն, հաշվի առնելով բնակչության անվճարունակությունը, ջեռուցման համար նախատեսվող մազութը ամբողջությամբ տրամադրում է կառավարությունը»։ Քաղխորհուրդն այս տարի արդեն պահեստավորել է 12 հազ. տոննա մազութ (համեմատության համար նշենք, որ նախորդ տարվա նույն ժամանակամիջոցում պահեստավորվել էր ընդամենը 500 տոննա)։ Նա նշեց, որ հնարավոր է ջեռուցման սակագնի թանկացում կապված հոկտեմբերի 1-ից էլեկտրաէներգիայի բարձրացումով (1 կվտ-ի համար 12 դրամ՝ 10 դրամի փոխարեն)։ Ռ. Նազարյանը նշեց, որ առայժմ անցյալ սեզոնի ջեռուցման համար վճարել է բնակչության 42 տոկոսը։ Մնացած մասը, նրա խոսքերով, դժգոհ է ջեռուցման մակարդակից կամ անվճարունակ է։ Օրինակ, Դավիթաշենի թաղամասում քաղխորհրդի կատարած ուսումնասիրությունների համաձայն, բնակչության 20-22 տոկոսը իրականում չի բնակվել թաղամասում, 10-15 տոկոսն անվճարունակ է, իսկ մնացած մասն իրոք խուսափում է վճարել։ ՆՏ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագրի տեղակալ
ՍԱՄՎԵԼ ԴԻԼԱՆՅԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Ոճը եւ ձեւաւորումը ՊԱՎԵԼ ԳԱԼՍՏԵԱՆԻ
Apple Macintosh համակարգչային սարքավորում «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պարտադիր է
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ՉԻՆՎԱԾ ՈՒԺԵՐ

Սայրախաղախային գունդը հայոց բանակի մասյան գունդն է

Սայրախաղախային գնդին հաճախ իրավացիորեն հայոց բանակի կորիզ են անվանում, քանի որ գլխավորապես այստեղ են առաջին անգամ ազգին և հայրենիքին երդում տվել մեր այն քաջորդիները, որոնցից շատերը 1990 թ. սեպտեմբերի 20-ից այս կողմ կյանքը նվիրաբերեցին Հայաստանի սահմանները պաշտպանելու սուրբ պայքարում։ Հին փորձառու ռազմիկներից շատերն այսօր էլ չեն լքել գունդը։ Հիմա նրանց է հանձնարարված նորակոչային կյանքով։ Ջանազան յուրեր են շրջում։ Ասում են, թե զինվորները լավ չեն սնվում, թե ոգին նրանց հանգիստ չեն տալիս նրանց, թե տարբերություն կա հին և նոր ծառայողների միջև, և էլի տարբեր-տարբեր բաներ են ասում։ Իսկ ի՞նչ է պատասխանում հրամանատարը։

«Դեդովշչինա» չկա գնդում, «դեդերն ամենատանջված ժողովուրդն են» իրենց մեջ։ Երբ մտնում են նրանց զորացրման օրերը, գնդի ամենածանր աշխատանքներն են կատարում։ Ամենալավը նորակոչիկներ...

«Մենք տարբեր զորամասերում ենք եղել՝ Վանաձորում, Երասխավանում և այլուր, ասում է «Զինվորի մայր» հանրապետական կոմիտեի նախագահ Գոհար Միրզոյանը, բոլորն էլ ունեն իրենց տարբեր զորամասերից։ Սայրախաղախային գնդից, որտեղ էլ զարմանալի էր, ոչ մի բողոք չկար։ Դա մեզ կասկածելի թվաց, այդ իսկ պատճառով վճռեցինք ներկա լինել ծնողների և գնդի հրամանատարության զրույցներին։ Եկանք և համոզվեցինք, որ այստեղ բավականին լուրջ են վն-

չիկներից հայրենիքի իսկական զինվորներ պատրաստելու գործը։ Նրանց օգնությամբ, այո, շատ է դեռ այսօր, քանի որ արդեն վեց տարի է, մայրախաղախային գունդը նաև սահմանային առաջապահ է համարվում։

Դժվար է, անշուշտ, թե հրամանատարի, թե զորակոչված երիտասարդների համար, դժվար է, որովհետև չպետք է չանտեր խնայել բանակը հզոր, կարգապահ և մարտունակ դարձնելու համար։ Չէ՞ որ դեռ ոչինչ չի նշանակում այն, որ հակառակորդն առայժմ դեռ հանախակի գրոհներ չի ձեռնարկում Հայաստանի սահմանների ուղղությամբ։ Ո՞վ գիտի, վաղը գուցե հարկ լինի առավել անձնվիրաբար պաշտպանել հայրենի օջախը թշնամու ոտնձգություններից։ Պետք է պատրաստվել, մարզվել, աչալուրջ հսկել դիրքերը...

Դժվար է նաև զինծառայողների ծնողների համար։ Անհանգստանում են իրենց զավակներով։ Ինչպե՞ս է անցնում ծառայությունը։ ՀՀ պաշտպանության նախարարի հրամանի համաձայն, յուրաքանչյուր ամսվա վերջին շաբաթը բաց դռների օր հայտարարելու կապակցությամբ նրանք սեպտեմբերի 30-ին եկել էին մայրախաղախային գունդ և հանդիպել գնդի փորձառու հրամանատար, գնդապետ Գագիկ Մելքոնյանի առանձնասենյակի առջև։ Գնդապետը հանրապետության զինվորական դատախազության ներկայացուցչի, «Զինվորի մայր» հանրապետական կոմիտեի նախագահ Գոհար Միրզոյանի և փոխնախագահ Ալլա Հովհաննիսյանի ներկայությամբ հերթով ընդունում և լսում էր նրանց։ Վաղ առավոտից մինչև կեսօր մեկ սենյակից ավելի զինվորների ծնողներ հանդիպեցին հրամանատարին, և նրանցից ոչ մեկը բողոքներով չէր եկել, բայց նրանք էլ ունեին որոշակի խնդիրներ։ Ծնողներից մի քանիսը թուղթ փոխադրման կապին էր վերաբերում։

Գնդապետ Մելքոնյանի վկայությամբ, յուրաքանչյուր հինգշաբթի կամ ուրբաթ հատուկ ավտոմեքենա է ուղարկվում զինկոմիսարիատների փոստարկղերից նամակները գունդ բերելու նպատակով։ Գնդից էլ այդ նամակներն ամեն շաբաթ օր հանձնվում են Երևանի կենտրոնական փոստատուն։ Իսկ զինվորներին, նամակ գրելու համար ամսական 10 դրամ է բաժանվում։ Ինչ վերաբերում է ծնողներին, ապա նրանք կարող են նամակ գրել զորամասի հասցեով և գցել գնդի փոստարկղը։ Բացի այդ, մի լավ գործ է ուզում նախաձեռնել հրամանատարը. շաբաթվա որոշակի օրերին ուղիղ հեռախոսակապ կազմակերպել ծնողների և զինվորների միջև, որ, նրա համոզմամբ, կգործի շուտով։

Ծնողներին մտահոգված են զորա-րի կյանքն է։ Ինչ վերաբերում է սննդին, ապա այդ հարցը կարգավորված է, իսկ «ոջիլը որպես «դասակարգ» վերացել է։ Միայն թե զինվորներից շատերը ծուլանում են լողանալ։ Վաշտի հրամանատարներից մեկն իր ներկայությամբ ստիպել է բերել և զինվորին ուժով լողացրել։

Հետո հրամանատարը շեղվում է այդ ամենից և վերհիշում իր լավագույն զինվորներին։

«Մի փոքր ականահարված դաշտով պետք է անցնեինք, պատմում է գնդապետ Մելքոնյանը։ Զինվորներից մեկը՝ Տիգրանը, առջևից քայլելով գնում էր։ Հրամայեցի ետ բերել, ասաց. «Պարոն հրամանատար, որ ենք խփեն, մեր փեսան ի՞նչ կլինի»։ Երեք անգամ փորձավորվեց։ Երեք անգամ էլ հողմիտակից փախավ, եկավ կողքի դաշտ։ Վերջին անգամ իմ ձեռքով նրան բերեցի հողմիտակ։ Բայց տեսա նորից մարտադիրքերում է։ Ասացի ի՞նչ գործ ունես այստեղ, ասաց. «Իմ ընկերները կռվում են, ես անկողնում պառկե՞մ»... Մեր գնդի տղաների նման մոլեռանդ կռվողներ չկան, ավելացնում է հրամանատարը։ Նրանց նման հրաշալի զինվորներ չկան»։

Այդքանից հետո զարմանում է գնդապետը, երբ Հարոյան Սոսի հարազատները խնդրում են ետ կանչել նրան առաջավոր դիրքերից, քանի որ նրա հայրը երկրաշարժի զոհերից է։ Հիմա, անշուշտ, դժվար է դիրքերում։ Սոսայոս ծնողն կապակցությամբ ժամանակավորված են զինվորները։ Վաղուց են նախապատրաստական, անհրաժեշտ են պահեստային։ Չէ՞ որ նրանց փոխարեն հակառակորդը չի կատարելու այդ աշխատանքները...

Եվ գնդապետը կտրականապես մերժում է այդ խնդրանքը։ Դրա փոխարեն խոստանում է արձակուրդ տալ բոլոր այն զինվորներին, որոնք, ծնողների համաձայնությամբ, յուրաքանչյուր տասնհինգ օրը մեկ հայրական տուն այցելելու, բայց միանգամայն ժամանակ նաև կարգապահ և քաջ զինվորներ են։

Բաբերդում զինվորի առօրյային, հոգսերին։ Այլ զորամասերում այսպես չէ։ Առայժմ չեմ ուզում խոսել այդ մասին, քանի որ հիմա մեր մասնական խնդրություն տակ ենք պահում նրանց... Ճիշտ է, բանակում արդեն աստիճանաբար վերանում են սննդի, բաղնիքի հետ կապված դժվարությունները, բայց դրանց փոխարեն առաջ են գալիս այլ հիմնահարցեր, օրինակ՝ կաշառակերությունը, երբ զինվորին կաշառքի միջոցով կամ ազատում են բանակից կամ արձակուրդ են ձևակերպում։ Մենք հիմա այդ երևույթի դեմ ենք պայքարում հանրապետության զինվորական դատախազության միջոցով, որն այսօր շատ մարտունակ օղակ է զինված ուժերում։ Նրանք խիստ են շահագրգռված, որ մեզ կաշառակերության դեպքերի մասին տեղյակներ հաղորդենք իրենց։ Մենք աշխատում ենք, որպեսզի օգնենք զինվորին, բայց չենք կարող օգնել նրանց, ում ծնողները դիտավորյալ թաքցնում են, բանակ չուղարկելու համար»։

Վերջում, երբ շրջում էի գնդի տարածքով, մի արտասովոր տեսարանի ականատես եղա. դաշտավայրին ավազահատակի վրա, զանգատաս դիտանոց գոտում, սափրված գլուխներով մի խումբ զինվորներ էին կայանված։ Նրանք կանգնելու տեղ էլ չունեին։ Երկու փորձերին նստել, ապա միայն իրար վրա։ Ինչպես տեղեկացա ընկերներից, նրանք առավել ծանր զինվորական խախտում կատարած զինծառայողներն էին, ինքնակամ լքել էին զորամասի տարածքը, դրա համար էլ ի գույց էին ներկայացված մյուսներին։

Տեսարանը ճնշող է, բայց միևնույն ժամանակ ստիպում է մտածել այն մասին, որ առանց երկաթյա կարգապահության բանակ չես ստեղծի, առանց կարգուկանոնի սահման չես պահի, իսկ առանց դրա չկան ոչ հայրենիք, ոչ ազգային իղձեր և ոչ էլ պետություն։ Առանց դրա սպարտական բանակներն անգամ կպարտվեին։

ԶԱՎԵՆ ՄԱՐՏՈՅԱՆ

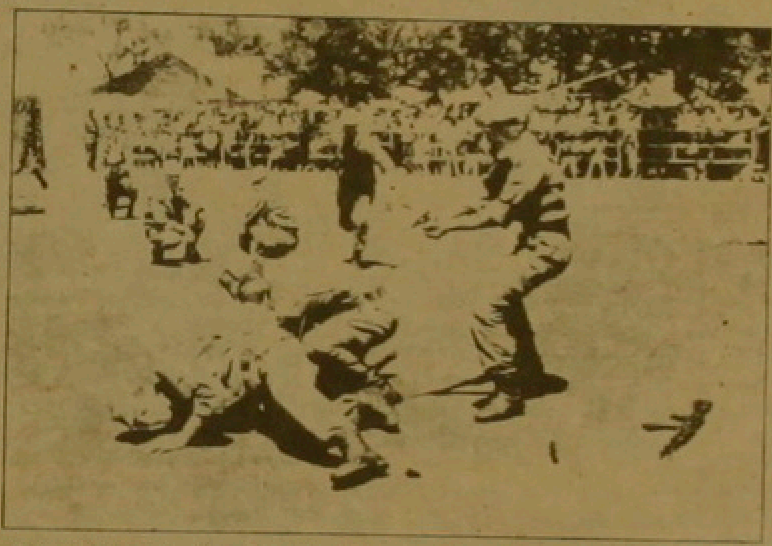

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

ՀՀ-ում եւ արտերկրում գործող ազգային անձնագրերը

Արդեն մեկ տարի ՀՀ-ում եւ նրա տարածքից դուրս գործում են ՀՀ ազգային անձնագրերը։ Դրա մանրամասներ պարզելու համար դիմեցինք ՆԳՆ անձնագրային եւ վիզաների վարչության պետի տեղակալ Վահե Հարությունյանին։

- Այսօր ՀՀ ազգային անձնագրերի կիրառության ի՞նչ մեխանիզմ է գործում։

- Քաղաքի բոլոր շրջանների տեղամասային ՆԳ անձնագրային բաժիններում համակարգիչներ են տեղադրված, եւ ցանկացած քաղաքացի կարող է դիմել այդ բաժինները, հանձնել խորհրդային անձնագիրը, երկու գունավոր լուսանկար եւ տասն օրում ստանալ նոր հայկական անձնագիր։

- Պրն. Հարությունյան, քաղաքացիները բողոքում են, որ դիմելով անձնագրային բաժանմունք, ամիսներով սպասում են։ Ի՞նչ կասեիք այս մասին։

- Եթե նրանք կորցրել են իրենց խորհրդային անձնագիրը եւ դիմել են նորը ստանալու համար, այդ դեպքում տվյալ բաժնում կամ կենտրոնում կազմվում է անձնագրի կորստյան գործ եւ մեկ ամսվա ընթացքում տրվում է նոր անձնագիր։ Իսկ եթե այդ տիպի խնդիր չկա, ապա նման դեպքերը բացառվում են։

- Հանրապետության տարբեր տարածաշրջաններում ապրող քաղաքացիները նոր անձնագիր ստանում են Երեւանի անձնագրային վարչությունից։ Մի՞թե հնարավորություն չկա շրջաններում համակարգիչներ տեղադրել։

- ՆԳՆ կողմից պահեստավորված են անձնագրեր, կան համապատասխան սարքավորումներ, իսկ թե ինչո՞ւ հեռավոր շրջաններում առայժմ համակարգիչներ չկան, պատճառը մեկն է՝ պայմաններ չկան։ Կա մեծական հոսանքի պրոբլեմ, հատկապես երկրաշարժից տուժած շրջաններում կան բաժանմունքներ, որոնք առ այսօր աշխատում են վագոնիկների մեջ, իսկ այնտեղ հնարավոր չէ համակարգիչներ տեղադրել, այսինքն՝ ամեն ինչ կախված է իրավիճակից, եթե տեղում կարողանան համապատասխան պայմաններ ստեղծել, ապա բոլոր շրջաններում սարքավորումներ կտեղադրվեն։ Օրինակ, անցյալ շաբաթ Գյումրիի Մոսկովյան շրջանում տեղադրեցինք համակարգիչներ, քանի որ այնտեղ նորմալ պայմաններ են, մեծական հոսանք կա, հեռագրական կապն ապահով է, եւ մեկ օրվա ընթացքում այդ աշխատանքները կատարվեցին։

- Հայաստանում ապրող օտարերկրյա քաղաքացիների օրինական կացությունը ի՞նչ սկզբունքով է իրականացվում։

- Նախագահի հրամանով օտարերկրյա քաղաքացիները Հայաստանում ունեն բնակվելու ժամանակավոր, մշտական եւ կացության հատուկ կարգավիճակ։

Եթե օտարերկրյա քաղաքացին Հայաստանում է գտնվում աշխատելու, սովորելու, ամուսնության եւ այլ նպատակներով, նրան տրվում է համապատասխան կարգավիճակ, անձնագիր չի տրվում։ Նա այստեղ է գտնվում իր պետության անձնագրով, տրվում է կացության սովորական կամ ժամանակավոր կարգավիճակ, դա փաստաթուղթ է, որտեղ նշվում է Հայաստանում մնալու ժամկետը։ Հատուկ կացության կարգավիճակը մեր կառույցն անձնագրերն են, ուղղակի մի տարբերությամբ, որ անձնագրի առաջին էջում նշվում է «Կացության հատուկ կարգավիճակ», այն տրվում է ծագումով հայ օտարերկրացիներին, որոնք դիմում են կամ արտգործնախարարություն կամ նախագահի աշխատակազմ եւ նախագահի ստորագրությամբ են այդ կարգավիճակը ստանում։ Կացության հատուկ կարգավիճակի թույլտվությունը տալիս է միմիայն հանրապետության նախագահը։

- Մեկ տարի առաջ վարչության պետ պրն. Գրիգորյանից տեղեկացանք, որ նոր անձնագրով առաջին անգամ արտասահմանյան ուղեւորություն կատարող քաղաքացին պետք է բնակության վայրի ՆԳ բաժին ներկայացնի անդորրագիր հանրապետությունում սահմանված նվազագույն աշխատավարձի կրկնակի չափով գումար մուծելու վերաբերյալ, որը փաստում է պետությունում անձնագրի հինգ տարով վավերական լինելու մասին, բայց այստեղ կա որոշակի փոփոխություն։ Ինչպե՞ս է այդ գործողությունը իրականացվում։

- Առայժմ հանրապետությունից դուրս եկող սահմանակետերում չկան համակարգիչներ եւ անձնագրեր ստուգող սարքեր, որոնց շնորհիվ հնարավոր լիներ պարզել, թե անձնագրերն ու դրանց վավերացման ժամկետները իրակա՞ն են, թե՞ կեղծված։ Առաջին անգամ քաղաքացին արտասահման մեկնելու դեպքում պետք է դիմի անձնագրային եւ վիզաների վարչություն, նախապես ունենալով հրավեր, ներկայացնելով վարչության համապատասխան ծառայությանը։ Անձնագրում դրվում է կնիք, որը օտարերկրյա պետություններ այցելելու հինգ տարվա թույլտվությունն է։ Եթե հրավերք չունեն, ապա դիմում են տուրիստական կազմակերպություններին, որոնք ունեն վարչության հետ կնքած պայմանագիր եւ համապատասխան ժամկետում նրանց համար նույնպես ելքի թույլտվություն է ձեւակերպվում։

ԱՐԱՔՍ ՍԱՓԱՐՅԱՆ

ԿՐՈՆ

Դեպի նախնյաց սուրբ եկեղեցի

Նախկին խորհրդային հանրապետություններում ժողովրդավարական գործընթացի ծավալման շնորհիվ ազատություն ստացան ազգային փոքրամասնությունները ու հավատացյալները։ Ներքին սփյուռքի մեր հայրենակիցները եւս արդեն դարձի օրեր՝ դեպի նախնյաց սուրբ եկեղեցի։ Այժմ հայաշատ վայրերում գործում են ոչ միայն մշակութային միություններ, կիրակնօրյա դպրոցներ եւ հրատարակվում թերթեր, այլեւ այդ համայնքները վերաբացում են փակ եկեղեցիները, կառուցում նորերը։ Հավատացյալների աճող պահանջմունքները բավարարելու նպատակով յոթ տարի առաջ Նոր Նախիջեւանի եւ Ռուսաստանի թեմի կազմում, նոր թեմեր ստեղծելու հեռանկարով, ծեւավորվել են Հյուսիսային Կովկասի եւ Ուկրաինայի ենթաթեմերը։ Առաջինում, որի կենտրոնը Սոչին է, թեմակալի փոխանորդն է ծայրագույն վարդապետ, աստվածաբանության դոկտոր Եզնիկ Պետրոսյանը, իսկ երկրորդում, որի կենտրոնը Լվովն է, ծայրագույն վարդապետ Նաթան Հովհաննիսյանը։ Գովելի է, որ թեմում գործնական քայլեր են կատարվում հոգեւորականների պակասը լրացնելու համար, որն այսօր մեր եկեղեցու կարեւորագույն խնդիրներից է։ Հյուսիսային Կովկասի ենթաթեմում բացված դասընթացներում պատրաստվել են շուրջ երկու տասնյակ սարկավագներ, որոնցից տասնմեկ արժանավորներին քահանա է ձեռնադրել Տիրան սրբազանը։

Սակայն մինչեւ այժմ չկար տպագիր պարբերական, որը բավարարեր հայ եկեղեցու հավատացյալների հոգեւոր պահանջմունքները։ Վերջերս այդ բացը լրացնելու եկավ Կրասնոդարի երկրամասի եւ Ադըղեի Հանրապետության հայկական եկեղեցիների եւ կրոնական համայնքների «Մեր եկեղեցին» թերթը։ Այն լույս է տեսնում ռուսերեն, որովհետեւ մեր հայրենակիցների մեծ մասը ռուսախոս է, նաեւ այն նպատակով, որ հնարավոր լինի մյուս ժողովուրդներին ծանոթացնել հայ ժողովրդի հոգեւոր արժեքներին։

ՌՈՒԲԵՆ ՍԱՀՐԱԴՅԱՆ,
Մեր հատուկ թղթակից
Կրասնոդար-Երեւան

digitised by A.R.A.R.@

Գերմանիա

Այսօր մենք նշում ենք Գերմանիայի վերամիավորման 5-րդ տարեդարձը։ [illegible]

[illegible]

Գերմանիայի արտաքին քաղաքականությունը միավորումից հինգ տարի անց

Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության դեսպանությունը Գերմանիայի վերամիավորման 5-րդ տարեդարձի առթիվ մեզ է տրամադրել իր երկրի արտաքին գործերի նախարար Կլաուս Քինկելի հոդվածը։

[illegible]

ՄՏՈՐՈՒՄՆԵՐ

Բեռլինը հաղթանակների եւ հակասությունների էպիկենտրոն

Այսօր, երբ լրանում է Գերմանիայի միավորման 5-րդ տարեդարձը, դաշնության մայրաքաղաքը դեռեւս գտնվում է մասնատված վիճակում։ Ներկայումս Բեռլինը բաժանված է ոչ թե արյունախում պատով, այլ շուրջ 3.5 մլն բնակչության, տարբեր մտածելակերպով։ Ինչ խոսք, արտաքնապես ամեն ինչ փոփոխվում է բավականին արագ։ Հանրահայտ Ֆրիդրիխշտրասեի ոչ հեռավոր անցակետի կառույցները հիմնահատակ են արված եւ

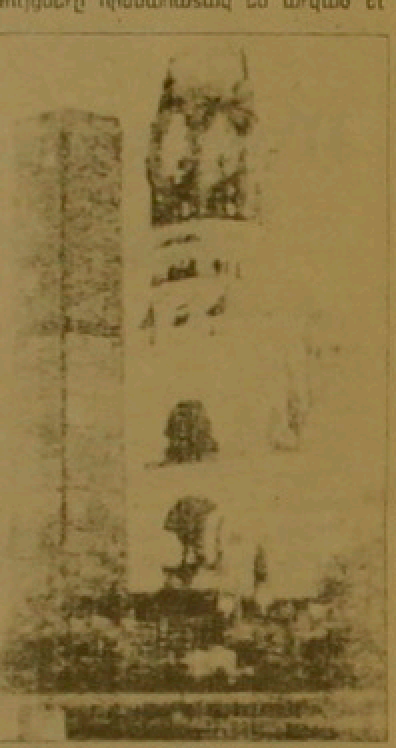

փոխարենն արդեն 1995-ի աշնանը [illegible] նույն 66 հազար մ տարածքը կներկայանա վարչական, առեւտրական եւ բնակելի մի խոշոր համալիրի տեսքով։ Ընդհանուր առմամբ ազատ բիզնեսն է այն բնագավառը, որ առաջինն է յուրացրել Բեռլինը եւ ամեն օր տոնում է նորանոր հաղթանակներ։

Մինչդեռ քաղաքի արեւելյան եւ արեւմտյան հատվածների բնակիչները միանգամայն տարբեր կերպ են ընկալում նման ընթացքը. Արեւմտյան Բեռլինի բնակչությունն արդեն կարոտում է «սեփական կղզու» նախկին հանգստությունն ու պարզությունը. Այն մտահոգված է հարկերի բարձրացումներով եւ անհանգստացած տրանսպորտային խցանումներից եւ շինարարական աղմուկից։ Արեւելյան բեռլինցիները, որոնց մեծ մասը նախկինի համեմատ նյութապես ավելի ապահով վիճակում է, բողոքում են աճող գործազրկությունից (որը ներկայումս կազմում է շուրջ 11 տոկոս) եւ բնակարանային վարձերի բարձր գներից։ Սակայն Արեւելյան Բեռլինի բնակիչների «դժվարությունները» նախ եւ առաջ պայմանավորված են միանգամայն անծանոթ հասարակարգին ընտելանալու անխուսափելի գործընթացով։ Նրանց նախկին աշխարհը հիմնովին փլուզված է, իսկ նորին անցնելը բավականին երկարատեւ ընթացք է։ Հին եւ նոր աշխարհայացքների նման բախումները այսօր, ինչ խոսք, բնորոշ են ողջ երկրին եւ այդուհանդերձ միայն Բեռլինում է, որ նկատվում են ընդհարումների ծայրահեղ դրսեւորումներ։ Սոսկ Բեռլինում է անհրաժեշտ միավորել երկու տարբեր մտածելակերպ մեկ ֆեդերալ երկրի սահմաններում, ընդ որում ստեղծելով մեկ միասնական իշխանություն։ Միայն Բեռլինում է հնարավոր արձանագրել նույն երթուղու վրա աշխատող վարորդների միանգամայն տարբեր եկամուտ. «արեւմտյան» վարորդի աշխատավարձը շատ ավելի բարձր է, քան իր «արեւելյան» գործընկերոջը։ Սակայն միայն Բեռլինում կարելի է տեսնել, թե ինչպես ամենատարբեր բնագավառներում կողք կողքի աշխատում են քաղաքի արեւելյան եւ արեւմտյան բնակիչները։ Աշխատանքային շուկան այստեղ անհամեմատ ավելի խայտաբղետ է այլ ֆեդերալ հողերի շուկաների համեմատությամբ։ Արեւմտյան Բեռլինում ներկայումս աշխատանքի են անցել արեւելյան հատվածից ավելի քան 120 հազար քաղաքացի։ Այնուամենայնիվ, ինչպես նկատել է գերմանացի հայտնի բարդ Վոլֆ Բիրմանը. «Մեր հեղափոխությունը համաշխարհային [illegible] էր՝ հեղափոխություն առանց հեղափոխականների։ Սովորաբար Գերմանիայում լինում էր հակառակը՝ աղմկոտ հեղափոխականներ, որոնք ունակ չէին անել հեղափոխություն։ Այն, որ 1989-ի հեղափոխության ընթացքում չլսվեց ոչ մի կրակոց, արդեն ինչ որ բան ասում է բեռլինցիների մասին»։

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԲՈՍՆԻԱ

Գեներալ Մլադիչը կարգուկանոն է հաստատում իր բանակում

Բոսնիական սերբերի հրամանատար գեներալ Ռատկո Մլադիչը, որի անվան հետ են կապված Բոսնիայի սերբերի ռազմական հաղթանակներն ու տարածքային ձեռքբերումները, կտրականապես դեմ էր ամերիկացիների առաջարկած և աշխարհի մյուս երկրների, նաև Սերբիայի նախագահ Սլոբոդան Միլոշևիչի կողմից հաստատված հաշտության ծրագրին, քանի որ բոսնիացի սերբերը պետք է գրավյալ տարածքների մի մասը վերադարձնեին խորվաթներին ու մահմեդականներին և Սարաևոյի շրջակայքից հանեին ծանր զենքերը, դրանով վտանգելով Սարաևոյի ավելի փոքրաթիվ սերբական համայնքի գոյությունը: Նույնիսկ ՆԱՏՕ-ի ռմբակոծությունները և պաշտոնական Բելգրադի իշխանությունների գործադրած ճնշումն անկարող եղան ստիպել, որ նա գնա զիջումների: Այդ ռմբակոծությունների ամենաթեժ պահին հանկարծ հայտնի դարձավ, որ գեներալ Մլադիչը անհետացել է: Հետո հաղորդագրություն եղավ այն մասին, թե գեներալը գտնվում է Բելգրադի զինվորական հիվանդանոցում, որտեղ... բուժվում է երիկամներում եղած քարերից: Ըստ ուրիշ վարկածի, գեներալը հիվանդանոցում էր պահվում հակառակ իր կամքի, որպեսզի չխանգարի Սերբիայի նախագահ Սլոբոդան Միլոշևիչի ծրագրերի իրագործմանը: Մի երրորդ վարկած էլ հայտնվեց, ըստ որի գեներալը ձևացել է, որպեսզի ռազմական պարտություններն ու գրավյալ տարածքների վերադարձը չկապվեն իր անվան հետ: Ինչևէ, մինչ գեներալը գտնվում էր հիվանդանոցում, բոսնիական սերբերը պարտություններ էին կրում և խուճապահար նահանջում, ինչի պատճառով էլ Բոսնիայի արևմտյան և կենտրոնական մասերում նրանք կորցրեցին մոտ 4 հազար քառ. կմ տարածք, իսկ դա ամբողջ Բոսնիայի տարածքի 20 տոկոսն է, և ունեցան ավելի քան 100 հազար փախստական: Այնպես ստացվեց, որ սերբերը, որոնք վերահսկում էին Բոսնիայի տարածքի 70 տոկոսը, այժմ վերահսկում են 49,5 տոկոսը, իսկ խորվաթներն ու մահմեդականները՝ 50,5 տոկոսը: Զարմանալի է, բայց դա հենց այն է, ինչ պահանջում էին ամերիկացիները: Ըստ հաշտության ծրագրի, սերբերը պետք է վերահսկեին Բոսնիայի տարածքի 49 տոկոսը, իսկ խորվաթներն ու մահմեդականները՝ 51 տոկոսը: Ժողովուրդը համոզված է, թե սերբական զորքերը դիտավորյալ են նահանջել, որպեսզի հնարավոր լինի իրագործել ամերիկյան ծրագիրը: Չէ՞ որ խաղաղ պայմաններում, երբ զորքերի նահանջից առաջացած խուճապը չլինի, շատ դժվար կլինի համոզել բնակչությանը, թե անհրաժեշտ է ամեն ինչ թողնել, հեռանալ ու դառնալ փախստական: Սակայն բոսնիական սերբերի իշխանությունները հերքում են այդ վարկածը, պնդելով, թե զորքերը լքել են իրենց դիրքերը, և մարդիկ էլ տներ՝ զանգվածային լրատվական միջոցներում խորվաթների և մահմեդականների ծավալած խարդախության հետևանքով: Բանյա Լուկա քաղաքում նույնիսկ հայտնվել էին Բոսնիայի բաժանման քարտեզներ, որոնցում ամբողջ այդ մարզը Բոսնիայի խորվաթա-մահմեդական մասում է նշված եղել: Եվ մարդիկ, հավատալով այդ քարտեզներին, խուճապի են մատնվել, կարծելով, թե Բանյա Լուկան իր շրջակայքով պետք է հանձնվի թշնամուն:

Այժմ արդեն գեներալ Մլադիչը վերադարձել է Բոսնիա և անմիջապես սկսել է կարգուկանոն հաստատել իր բանակում: Նրա հրամանով ձերբակալվել են նախկին սպաների մի մասը, որոնք, գեներալի կարծիքով, պատասխանատվություն են կրում ռազմաճակատում ունեցած մեծ կորուստների և իրենց տներ լքած ավելի քան 100 հազար փախստականների համար: Թե քանի մարդ է ձերբակալվել մինչև այժմ՝ անհայտ է: Սակայն նրանք բոլորն էլ մեղադրվում են դավաճանության և, ինչպես հայտնում են որոշ աղբյուրներ, պաշտոնական Բելգրադի օգտին քայքայիչ գործունեություն ծավալելու մեջ: Բոսնիայի Սերբական Հանրապետությունում այժմ ձերբակալվում են ոչ միայն սպաներին, որոնք նահանջելու հրաման են տվել, այլև բոլոր նրանց, ովքեր լուրեր են տարածում, թե տարածքներն ազատվել են համաձայն խաղաղական պայմանավորվածության, այսինքն՝ գաղտնի գործարքի հետևանքով: Բանյա Լուկայի բոսնիական սերբերի ռադիոն քաղաքացիներին կոչ է անում շրջահայաց լինել և ոստիկանությանը հայտնել բոլոր այն մարդկանց մասին, որոնք տարածում են սուտ լուրեր և պարտվողական տրամադրություններ:

Բոսնիա են եկել սերբական կամավորներից կազմված ջոկատներ, որոնց շնորհիվ է նաև, որ ռազմաճակատներում խուճապը վերացել է, դրությունը կայունացել, իսկ որոշ տեղերում էլ, ինչպես օրինակ, Բոսանսկա Կրուպա և Սանսկի Մոստ քաղաքների շրջակայքում, սերբերն անցել են հակահարձակման և ետ են բերում կորցրած տարածքները: Դեռևս մի քանի օր առաջ Սանսկի Մոստ քաղաքի անկումն անխուսափելի էր թվում, սակայն դրությունը փրկեց Բելգրադից եկած սերբ կամավորների զինված խումբը, որի հրամանատարին Արկան են անվանում, իսկ կամավորներին՝ «վագրեր»: Ասում են, թե Արկանի անվան հետ են կապված Բոսնիայում պատերազմի սկզբում տեղի ունեցած ամենադաժան էթնիկական զտումները: Միացյալ Նահանգները Արկանին պատերազմի հանցագործ է համարում: Սակայն ասում են, թե Բելգրադի բարձրագույն իշխանությունները հովանավորում են նրան: Գալով Սանսկի Մոստ, Արկանը հայտարարել է, թե եկել է խաղաղ սերբ բնակչությանը հաշվեհարդարից փրկելու և կորցրած տարածքները ետ վերադարձնելու նպատակով: Ինչպես հայտնել են Բելգրադի զանգվածային լրատվական միջոցները, «վագրերն» ունեն զրահամեքենաներ և շարժական զենիթային կայանք: Նրանք փաստորեն գրավել են Սանսկի Մոստ քաղաքը և այժմ բոսնիացի սերբերի բանակի դասալիքներին վերադարձնում են քաղաքի պաշտպանների շարքերը: Բայց մինչ այդ յուրաքանչյուր դասալիքի մազերը խուզում են և գամում նրան փողոցային լուսավորության սյանը, դարձնելով ծիծաղի առարկա: Նախկինում եղած խուճապը վերացել է: Այդ պատճառով էլ տեղացիներն ասում են, թե Արկանի և նրա մարդկանց գալուց հետո իրենք իրենց ավելի վստահ են զգում: Առայժմ անհայտ է, Արկանի Բոսնիա գալը պաշտոնապես արտոնված եղե՞լ է սերբական ղեկավարության կողմից, թե՞ ոչ:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ

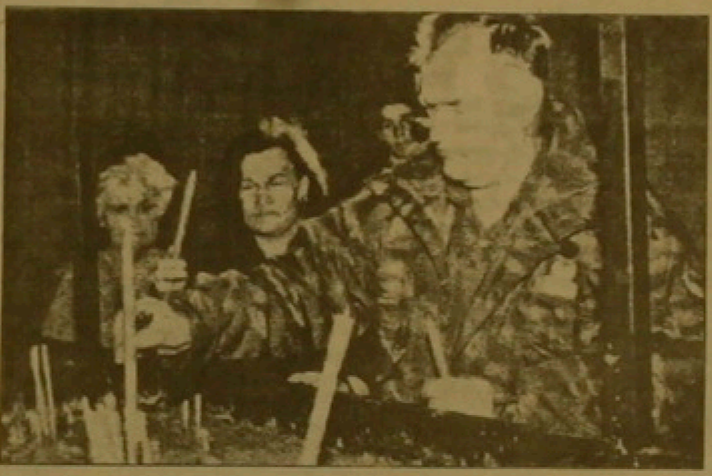

Ուկրաինայում ավտոտեսուչները այնքան էլ շատ չեն վերցնում

Ուկրաինայի ՆԳ նոր նախարար Յուրի Կրավչենկոն վերջերս որոշեց ստուգել իր հանրապետության ավտոտեսչության եւ ճանապարհային ոստիկանության ազնվությունն ու անշահախնդրությունը: Ավելի քան 4 հազար կիլոմետր Ուկրաինայի ճանապարհներով անցավ բեռնատարը, որի թափքում գտնվում էր 2,5 տոննա պղինձ եւ 40 արկղ օղի: Վարորդի փաստաթղթերը բացահայտորեն կեղծված էին, խցիկում նստած բեռների ուղեկցողը պղնձի համար փաստաթղթեր չուներ, օղու բեռնագրի կնիքը լղոզված էր:

Բեռնատարն ուղեկցում էին մասնավոր [illegible] ունեցող 3 [illegible], որոնց մեջ նստած քաղաքացիական շորեր հագած մարդիկ զենք եւ զինամթերք էին տեղափոխում: Մարդատար մեքենաները, զինված ուղեկցողներով, ամբողջ ճանապարհը, որտեղ կային 58 մշտական եւ շարժական ավտոտեսչության եւ ճանապարհային ոստիկանության ստուգման կետեր, անցան առանց խոչընդոտների: Նրանց ոչ մի տեղ չկանգնեցրին: Իսկ բեռնատարը կանգնեցրին 11 անգամ: Ավտոտեսչության աշխատակիցները Ղրիմում, Խերսոնի, Խմելնիցկու եւ Լվովի մարզերում արագորեն ստուգում էին բեռները, համոզվում, որ ե՛ւ բեռնատարի փաստաթղթերը, ե՛ւ բեռնագրերը կեղծված են, սակայն, կաշառք վերցնելով, բաց էին թողնում մեքենան:

Կաշառքի չափերը տատանվում էին 400 հազարից մինչեւ 2 միլիոն կարբովանեց: Այսինքն մոտավորապես 2-ից մինչեւ 12 դոլլար: Որոշ տեղերում հարկ էր լինում նաեւ օղի տալ. երբեմն 2, երբեմն 5 շիշ, իսկ Ղրիմի Հանրապետության եւ Խերսոնի մարզի սահմանագծում 1 արկղ: 4 հազար կիլոմետր անցնելու համար հարկ է եղել տալ ընդամենը 32 շիշ օղի: Ճանապարհին շարժումները նկարահանվել են եւ ներկայացվել հանրապետության ՆԳ նախարարին: Սպասվում է, որ Ուկրաինայի ՆԳ նախարար Յուրի Կրավչենկոն մոտակա օրերին աշխատանքից կհեռացնի հանրապետության ՆԳ Ավտոտեսչության [illegible] պետ [illegible] մայոր Բորիս Սավլովսկուն:

Գ. Է.

ԹՈՒՐՔԻԱ

Հյուսամեթդին Ջինդորուքը հրաժարական տվեց

Թուրքական հեռուստատեսության համաձայն, Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովի նախագահ Հյուսամեթդին Ջինդորուքը Գերագույն խորհրդի նախագահությանը ներկայացրեց իր հրաժարականը: Այդ կապակցությամբ միաժամանակ հրապարակվեց հրաժարականի վերաբերյալ Ջինդորուքի գրավոր հայտարարությունը, ուր մասնավորապես ասվում է. «1982 թ. ընդունված Սահմանադրության համաձայն, ԹԱՄԺ-ի ընտրությունները պետք է կայանային 5 տարին մեկ: Բայց ինչպես հայտնի է, 1987 եւ 1991 թթ. ընտրությունները, խախտելով Սահմանադրությունը, կայացան ամեն 4 տարին լրանալուց հետո: Ես իմ գործունեության ընթացքում նման խախտումները վերացնելու մեծ ջանքեր գործադրեցի: Այս հարցի վերաբերյալ ես իմ նկատառումները բազմիցս ներկայացրել եմ Գերագույն խորհրդի քննարկմանը եւ հայտնել, որ Սահմանադրությամբ նախատեսված կետերը խախտելու կապակցությամբ իմ պաշտոնից կհրաժարվեմ: Ես այսուհետեւ իմ ժողովրդին կծառայեմ ոչ որպես ԹԱՄԺ-ի նախագահ, այլ սովորական պատգամավոր»:

Այնուհետեւ հեռուստատեսությունը նշում է, որ ԹԱՄԺ-ի նոր նախագահի ընտրությունները տեղի կունենան 10 օրից հետո:

Դեմիրել. «Թուրքիան Մաքսային պայմանագրին կմիանա ոչ թե գլուխը խոնարհելով, այլ բարձր պահած»

1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ, ՏՐՏ: Թուրքիայի Ազգային Մեծ ժողովի (ԹԱՄԺ) 15-րդ գումարման առաջին նստաշրջանի աշխատանքներով երկրում սկսվեց նոր օրենսդրական տարին: Բացման խոսքով հանդես եկավ հանրապետության նախագահ Ս. Դեմիրելը: Նա խոսեց երկրում ժողովրդավարության, ազատական սկզբունքների արմատավորման, ահաբեկչության դեմ պայքարի եւ բազմաթիվ այլ հարցերի մասին: Ապա անդրադարձավ Բոսնիա-Հերցեգովինայում, Ադրբեջանում, Չեչնիայում եւ մյուս «թեժ» կետերում տեղի ունեցող իրադարձություններին:

Անդրադառնալով հայ-ադրբեջանական հակամարտության ու Ղարաբաղի հիմնահարցին առնչվող խնդիրներին, Դեմիրելը ասաց. «Եղբայրական Ադրբեջանի հետ մեր կապերը հարյուրամյակների պատմություն ունեն: Ադրբեջանում առկա խնդիրների լուծման հարցում Թուրքիան կձեռնարկի անհրաժեշտ բոլոր քայլերը: Ինչ վերաբերում է Հայաստանի հետ հետագա հարաբերությունների բարելավմանը, ապա դրա համար կարեւոր նախապայման է հայկական ուժերը Ադրբեջանի գրավյալ տարածքներից դուրս բերելու անհրաժեշտությունը»:

Այնուհետեւ Դեմիրելը անդրադարձավ Հունաստանի հետ հարաբերությունների բարելավման եւ Կիպրոսի խնդրի կարգավորման հարցերին, նշելով, որ «Թուրքիան աշխարհում կայուն խաղաղության հաստատման կողմնակից է, եւ բոլոր վիճելի հարցերը պետք է լուծվեն բանակցությունների միջոցով»:

Խոսելով Թուրքիայում մարդու իրավունքների մասին, ասաց. «Եվրոպայում կան ուժեր, որոնք հաճախակի շահարկում են Թուրքիայում մարդու իրավունքների ոտնահարման կարծեցյալ երեւույթները: Հարցի նկատմամբ միակողմանի մոտեցումը բացասաբար է ազդում մեր ժողովրդի ինքնասիրության վրա, եւ այդ երեւույթը Թուրքիա-Եվրոպա հարաբերությունների տեսանկյունից շատ վնասակար է»: Եվրոպական մաքսային ընդհանուր միությանը Թուրքիայի անդամակցվելու հարցի մասին Դեմիրելը հայտարարեց. «Թուրքիան Մաքսային պայմանագրին կմիանա ոչ թե գլուխ խոնարհելով եւ խնդրողի դերում, այլ գլուխը բարձր, հպարտ ու արժանապատվությամբ»:

Գ. Չ.

ԻՍՐԱՅԵԼ

«Կոզա Նոստրան» էլ է ուշացնում աշխատավարձը

Այս տարի Իտալիայի մաֆիական կառույցների պատմության մեջ առաջին անգամ պակասորդ է գոյացել այն բանի հետեւանքով, որ ծախսերը գերազանցել են եկամուտներին: «Մոնդո» տնտեսական շաբաթաթերթի հաշվարկների համաձայն, որը վերլուծել է հակամաֆիական պայքարի գերատեսչության թվական տվյալները, «կնքահայրերի» ամենամյա պակասորդը հասնում է 25-27 մլն. դոլլարի:

Ինչպե՞ս պատահեց, որ վնասներ կրեց սիցիլիական «Կոզա Նոստրան», որը հզորությամբ, դրամաշրջանառությամբ եւ ազդեցությամբ երկրորդն է համարվում «Յակուզա» կորպորացիայից հետո: Սա տեղի է ունենում ավանդաբար շահութաբեր այնպիսի ճյուղերի կայուն վերելքի պայմաններում, ինչպիսիք են թմրադեղերի ու զենքի առեւտուրը, բռնաշորթությունը, խաղատները, պոռնկությունը, մաքսանենգությունը, ընդհատակյա վիճակախաղերը: Բանն այն է, որ մաֆիային վերջերս ֆինանսական հարված հասցրին իշխանությունները, որոնք Պալերմոյում բռնագրավեցին 200 մլն. դոլլար ընդհանուր արժողությամբ առանձնատներ, հյուրանոցներ, տներ եւ կալվածքներ: Դրանք պատկանում էին մի փոխանցքի, որի թիկունքին կանգնած էին բանտարկյալ Տոտո Ռիինայի՝ «Կոզա Նոստրայի» պարագլխի մարդիկ:

Հարկերի բռնագանձումների հետեւանքով փաստորեն առաջին անգամ «Կոզա Նոստրան» ուշացնում է իր մարդկանց աշխատավարձը: Մաֆիայի 25 հազար անդամները պատկանում են 650 տոհմերի ու ընտանիքների, իսկ 250 հազար մյուս ծառայողները՝ որոշակի գումարի դիմաց անգնահատելի ծառայություններ են մատուցում:

«Կոզա Նոստրան» հոգում է նաեւ բանտարկված 4000 մաֆիականների մասին, որոնք նույնիսկ բանտային պայմաններում վարժվել են ոչնչից չհրաժարվել: Հսկայական միջոցներ են հարկավոր, որպեսզի թե՛ նրանք, եւ թե՛ ընտանիքների ազատ մնացած անդամները որեւէ բանի կարիք չզգան: Զգալի միջոցներ են հատկացվում նաեւ պետական պաշտոնյաների կաշառմանը:

1995 թ. մաֆիայի գանձարանի մուտքերը նվազել են: «Կոզա Նոստրան» բնակարանային շինարարության բնագավառում ավելի ու ավելի հաճախ է զրկվում շահավետ պետպատվերներից: Նվազում են նաեւ թմրադեղերի առեւտրից ստացվող եկամուտները: Կոկաինի եւ հերոինի արտադրումը կրճատվում է, քանզի թմրամոլներն անցնում են սինթետիկ թմրադեղերի, որոնց նկատմամբ մաֆիան դեռեւս վերահսկողություն չի հաստատել:

Տնտեսագետների կարծիքով, սրանք ժամանակավոր դժվարություններ են: «Կոզա Նոստրան» ունի հսկայական անշարժ գույք՝ ռեստորաններ, հյուրանոցներ, հիվանդանոցներ, խաղատներ, որոնց միջոցով լվացվում են «կեղտոտ» փողերը: Ուստի մասնագետները ենթադրում են, որ իրավիճակը չպետք է դրամատիկ ներկայացնել: Այդուհանդերձ, մաֆիան [illegible] կլինի որոշ բաներում խնայողություն անել, տարրերը բարձրացնել եւ բարելավել իր կառույցները, որպեսզի կարողանա հաջորդ տարին սկսել դրամական հավելանացորդով:

«ԻԶՎ.» [illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

– Ձեր ապրած տարիները 70 տարի ճահիճի մեջ էինք, անգիտության մեջ էինք եւ այլն, անընդհատ հոլովվում են: Այսօրվա Ձեր հայացքն այդ տարիներին:

– Մեր սերնդի բախտը չբանեց ո՛չ մեկ իմաստով: Դժվար կյանք էր՝ նյութական իմաստով, պատերազմի, 30–40-ականների բռնադատումների, բռնակալությունների իմաստով: Վիկտոր Նեկրասով իրեւ մի արձակագիր կար, որին այս երկրից հեռացրին: Փարիզում էր ապրում: Լրագրողների հարցին ի՞նչ տարբերություն ՍՍՀՄ-ում եւ Ֆրանսիայում ստեղծագործելու միջեւ, Նեկրասովը անակնկալ պատասխան էր տվել՝ օրհնված երկիր էր Ռուսաստանը, արգելում էին, իսկ մենք դիմադրելով գրում էինք: Այստեղ ամեն ինչի մասին կարելի է գրել, բայց չգիտես վստահելի իրենցն է: Այն գրողները, որոնք իրենց համար վստահելի են, պատեհաններ են տվել: Վաստակ ունեցող գրողներին նույնիսկ հոբելյան չեն անում: Իմ 75-ամյակը նշել են Կիրովականում: Հանրապետության մշակույթի նախարարությունը, Մոսկվան իր ամենաշեն դահլիճներից մեկում նշեցին, Հայաստանը չի նշում: Ընդհանրապես, կարող է նշել անսպասելի՝ 41-րդ, 67-րդ, 33-րդ տարին: Մոսկ-

«Իսկական գրականությունը դիմադրություն է»

Սեպտեմբերի 30-ին լրացավ Գեւորգ Էմինի 75-ամյակը: Գրողին ինչո՞ւ են շնորհավորում երեւի անտիպ գրերից մեկը հրապարակելով: «8 տարի է՝ գիրք չունեմ տպագրած, չնայած 5-6 անտիպ գիրք կա»: Նման հնարավորություն չունենալով, նպատակահարմար գտանք կենսագրության ոչ ծեծված փաստերի մասին մի զրույց ունենալ «Ազգի» էջերում:

Բայց ուզում եմ ասեմ, որ մեր սերունդը ներհատես դիմադրեց այդ ամենին: Հիմա շատ են գրում, թե մարդիկ այդ ժամանակ ստրուկ էին: Ինձ էլ հարցրել են՝ Ձեզ ստրուկ զգա՞ցել եք: Ասել եմ ոչ: Նա, ով համակերպվում է շատ բաների, ինչ-որ չափով դիմադրում, նա ստրուկ չի կարող լինել: Ստրուկը նա է, ով հիմա էլ ստրուկ է: Բնավորության բան է. ծնող ես, հարմարվող, կարիերայի ձգտում ունես, ստրուկ ես:

– Չեխովն ասում էր՝ ամեն օր միջիցս քամում եմ ստրուկին:

– Իսկական ստեղծագործությունը դիմադրություն է չարին եւ անարդարությանը: Հիմա նաեւ խոսակցություն կա, թե հայ գրողներին այն ժամանակ վերածել էին ոռոստների: Բացարձակ սխալ է, ՀՀՇ-ի հնարած հեքիաթներից: Ինչպես կարող էր պատահել, որ հենց այդ տարիներին 1918-ից մինչեւ 50-ական թթ. Հայաստանում ստեղծված լինեին հայ գրականության լավագույն գործերը՝ սկսած Չարենցի գրերից, Մկրտիչ Արմենի «Հեղնար աղբյուրից», վերջացրած Շիրազի, Պարույրի գործերը: Չարենցը, Բակունցը ոռոստնե՞ր էին: Ստեղծվել են ոչ միայն լավագույն, այլեւ ազգային գործեր:

– 49-ին, 76-ին Ձեզ ՍՍՀՄ պետական մրցանակ շնորհեցին: Այդ մրցանակին Դուք սպասո՞ւմ էիք, ակնկալիքներ ունեի՞ք, թե՞ անհեթեթ բան էր Ձեզ համար:

– Հերթական մոլորություններից մեկն է այդ մրցանակի մասին այդպես մտածելը, որովհետեւ ՍՍՀՄ պետական մրցանակն աշխարհի ամենանշանավոր Նոբելյան, Գոնկուր, Պուլիցերյան մրցանակների շարքն էր լրացնում եւ ցանկացած գրողի համար պատիվ էր այդ մրցանակին արժանանալ: Ո՞ւմ են տվել այդ մրցանակը՝ Վահրամ Փափազյանին, Մարտիրոս Սարյանին, Ավետիք Իսահակյանին, Արամ Խաչատրյանին, Գեւորգ Էմինին, Սիլվա Կապուտիկյանին, Հրանտ Մաթեւոսյանին: Ցուցակն ավելորդ անգամ ապացուցում է մրցանակի բարձր մակարդակը: Ծիծաղելի խոսակցությունների հեղինակները մարդիկ են, որոնք հուսահատվում են իրենց բախտ-բաժին, միջանցիկ ստացած չեն մրցանակներով: Ինձ մրցանակ տվել են իմ «Դար, հող, սեր» գրքի համար, որ իմ լավագույն գրքերից է, գնահատված եւ թարգմանված աշխարհով: Մրցանակներն, իհարկե, կարող են նյութական ծաղեր էլ ունենալ:

– 1985-ին տպագրվեց Ձեր «Միամանքոյի մենախոսությունը» «Սովետական Հայաստան» ամսագրում եւ հաջորդ օր կրպակներից հավաքվեց: Մարդիկ [illegible], բազմացնում, տարածում էին: Այլախոհի, ընդդիմադիրի զգացողությո՞ւն ունեիք:

– Ինչ [illegible] ասացի, իսկական գրականությունը [illegible] դիմադրություն է, ինչու գրես, ինչին դիմադրես: Ինձ համար ինձ արգելելը նորություն չէր: Կենտկոմը տպագրությունն արգելող որոշում էր հանել իմ «Երգ կոմսիկի մասին», «Ես հայ եմ հին» գործերի մասին: Հետո բերում «Վերջին փոստից» վերնագրի տակ իմ անունն էր գետնվել, որ հասարակական ամենամեծ պատիժն էր, արգելքից ծանր:

– Ո՞ր թվականին:

– 1942–43-ին: Իմ «Նոր» գիրքը վայրենի ճնշումային ենթարկվեց: «Էմինը խորթ է սովետական գրականությանը եւ իրեն դնում է գրականությունից դուրս», սա արդեն բանտարկության նման բան էր: Կամ ասենք «Էմինը իր «Ռոմանտիկան երգեր» ծխածածկույթի տակ լկտիորեն վարկաբեկում է մեր հերոսական Կարմիր բանակը»: Ստալինի մահից հետո տպագրեցի «Զրույց փարթեւցու հետ»: Արգելեցին: Մեղադրում էին նացիոնալիզմի, նացիոնալ-նիհիլիզմի, միաժամանակ նույնիսկ ուկրաինական նացիոնալիզմի մեջ, գրել էի, թե Կիեւն այնքան գեղեցիկ քաղաք է, որ եթե Հայաստանում ծնված չլինեի, կնախընտրեի այնտեղ ծնված լինել: Կիսակատակ տողեր: Այսօր հասարակական կյանքում շատ ծանր մի բան կա, եթե չսրոդվի, վտանգավոր է երկրի, մանավանդ՝ սերունդների համար: 1988-ին ազգային-ազատագրական շարժում բորբոքվեց: Ով էր նրանց դաստիարակել ԿԳԲ-ն, կուսակցությո՞ւնը: Դաստիարակել էր մեր մտավորականության ամենաակտիվ խավը: Մեր գրերի ոգով դաստիարակված էին դուրս եկել հրապարակ: Բայց ավելի դժվար ժամանակներում ազգային հարցերի համար կռվող նախորդներին շնորհակալություն հայտնելու փոխարեն իրենք այնպես ձեւացրին, թե Հայաստանի պատմությունը սկսվում է 88-ից: Գրողներին բաժանել են երկու խմբի՝ [illegible] կողմնակիցների եւ [illegible] ընդդիմացող «էլիս» են համարում, իսկ մյուս մասն անտարբեր, բայց վում մեր դնողանը, տեսնելով ուսմերի վերաբերմունքը, եկավ եւ Հայաստանի Հանրապետության անունից ողջունեց: Ուրախացա, մտածելով, թե ինչ-որ բան ուղղվում է: Իսկույն մեր հեռուստատեսությունը եկավ նկարահանելու: Ժապավենն ուղարկեցին, որ այստեղ էլ ցուցադրեն: 3–4 ամիս ձգձգեցին, հետո ժապավենը ոչնչացրին: ՀՀՇ-ի առաջին համագումարում ասացի՝ եթե կառավարությունը մտավորականությանը չգնահատի, ոչ մի բան չի ստացվի: Իսկ մտավորականությունը կարծես դիտմամբ մի կողմ են դրում ընդդիմություն, իրենց բռնամի դարձնելով: Մի բան, որ շատ վտանգավոր է:

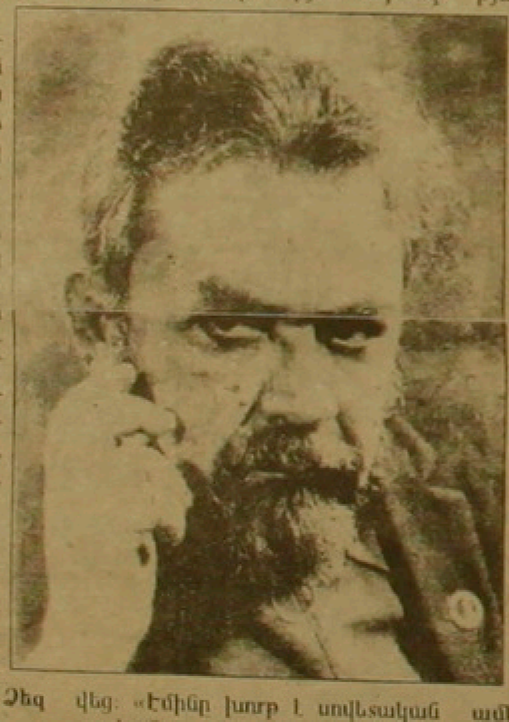

– **1951–54-ին «Լիտերատուրնայա գազետայի» սեփական թղթակիցն էիք Հայաստանում: Ձեր լավագույն հոդվածը կարո՞ղ եք հիշել:**

– Հայաստանում մշակութային կյանքի կարեւորագույն նորույթների մասին բան չկար, որ գրած չլինեի: Լրագրությունը գրողի համար (եթե նա ակտիվ է) հաճախ բան է: Առաջին անգամ Մատենադարանի մասին ես գրեցի, որ հետազոտական ինստիտուտի կարգավիճակ ունենա: Հաջողվեց դրան հասնել: Այն ժամանակ մամուլն ավելի կարեւոր էր, քան հիմա: Ոչ մի հոդված անարձագանք չէր մնում: Հիմա ոչ միայն մամուլին բանի տեղ դնող չկա, այլեւ ամենակարեւոր բողոքարկման լծակներն են վերացել:

– **Ճակատագիրը հետաքրքիր կենսագրություն է Ձեզ պարգեւել: Մի ընտանիքում ապրել եք Տերյանի եւ Չարենցի շառավիղների հետ:**

– Տերյանի աղջկա Նվարդի հետ ամուսնանալը բանաստեղծի հանդեպ մեծ սիրուց էր գալիս: Շատ սիրահարված պատանիներ կյանքում երբեմն խառնում են դրանք: 36–37-ին Չարենցի կյանքի ամենածանր տարիներին, նրա կողքին եմ եղել. այդ ժամանակ բերեւս չէի հասկանում, թե ինչ համարձակ բան եմ անում նրա տուն գնալ-գալով: Չարենցին օգնում էի ամեն ինչով: Չարենցը բանտարկվեց: Կնոջն աքսորեցին: Երազում էի մի տանիք ունենալ, որ բերեմ որբերին պահեմ: Դրա պատճառով շատ ամուսնացա: Նվարդին ու ինձ ուր մնացին մի սենյակ էին տվել: Եւ չնայած ծնվել էր մեր ավագ որդին, այնուամենայնիվ, Չարենցի երեխաներին գնացի բերեցի: Չարենցի մոտ գնալ-գալն ինձ ձեւավորել է:

– **Ձեր շառավիղների մասին:**

– Մեծ տղաս Վահան Էմինը, ավարտել է Միջազգային հարաբերությունների ինստիտուտը, Մոսկվայում է ապրում, «Արմյանսկի վեստնիկ» թերթի խմբագիրն է: Տերյանի երկրորդ թոռը Գրիգոր Էմինը, մաթեմատիկոս է, հիմա թղթակցում է Ձեր թերթին, երրորդը Արտավազդը, բանասեր է, ամերիկյան գրականության մասնագետ, թարգմանիչ:

ԱՆԱՀԻՏ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

ԿԻՆՈՅԻ ՏՈՒՆ

Սպասված հանդիպում

Հուշ-երեկո, որ կարող էր մեծարման երեկո լինել

Սեպտեմբերի 30-ին Կինոյի տան լեփ-լեցուն դահլիճում հավաքվել էին կինոյի, թատրոնի գործիչներ, նկարիչներ, արվեստաբաններ, արվեստասերներ, մարդիկ, որոնց երկար սպասված մի հրավերով վերստին միավորել էր Մալյան արվեստագետի, Մալյան մարդու՝ լուսավոր, անկրկնելի, անժամանակ հեռացած, սակայն ի հեճուկս անէության՝ յուրա-

խանչյուրիս հոգում «կտոր մը երկինք» թողած աշխարհը: Անիքը Հայաստանի կինեմատոգրաֆիստների միության, «Հայֆիլմ» կինոստուդիայի եւ Հենրիկ Մալյան թատրոնի նախաձեռնած. Մալյանի ծննդյան 70-ամյակին նվիրված երեկոն էր, որ կարող էր մեծարման երեկո լինել, բայց ճակատագրի բերումով հուշ-երեկո դարձավ: Հուզիչ էր երեկոն, «բնական, անծիգ, ներդաշնակ» (Լեւոն Հախվերդյանի խոսքերն են Մալյանի մասին), ինչպես ինքը, ջերմ, լուսավոր, անմիջական, հինավուրց, ուրախ, տխուր, ինչպես իր արվեստը: Ամեն ինչ այնքան ծանոթ էր, ասես չկար ու չէր եղել հեռացումային 7 տարիների բովուրովը... «Հենրիկ Մալյան» վավերագրական ֆիլմով եւ կոմիտասյան մեղեդիներով սկսված երեկոյի ընթացքում Մալյանի բացակայությամբ կուտակված թախիծը, կարոտը, համատեղ աշխատանքում եղած ուրախ-տխուր հիշողությունները Մալյանի արվեստի երկրպագուների հետ վերապրեցին նրա կողքին ապրած մարդիկ. Լեւոն Հախվերդյան («Թող հավերժորեն օրհնյալ լինի Հենրիկ Մալյանի լուսավոր հիշատակը»), Սոս Սարգսյան («Այդքան հայրենասեր, տառապող, ոգեւորվող, հպարտ, իմաստուն, խռովկան, երեխայի պես հուզվող, զուլալ մարդու դժվար է հիշել), Հայրապետ կինոյի նախկին նախագահ Գեւորգ Հայրյան («Եթե բանաստեղծ լիներ, նման կլինի էր Տերյանին»), կինեմատոգրաֆիստների միության նախագահ Սերգեյ Իսրայելյան («Բազմաշերտ մարդ էր նա»), Տիգրան Մանսուրյան («Կոմիտասյան ոգու ներկայությունն էր կինոյի աշխարհում. ափսոս, չհասցրեց նկարահանել իր երազած «Կոմիտասը»), Կիմ Երիցյան («Մեր համագործակցությունը սահմանափակվեց «Նվագախմբի տղաներով», թե չէ տիրացուից զուգե տարբեր դառնային»), Արմեն Խոստիկյան («Եթե ամենքս մի ինչ օգնած լինեինք, «Կոմիտասը» կյանք կառներ»), Քաղխորհրդի մշակույթի վարչության կամերային նվագախմբի ղեկավար Մերուժան Սիմոնյան («Մեզանից ամեն մեկն ունի իր Մալյանը»), ԵՊՊ թատրոնի տնօրեն Մարինա Յավրումյան, արվեստաբան Հայկազ Երանոսյան, նկարիչ Սարգիս Մուրադյան: Նվագախումբն ունկնդիրներին ներկայացրեց երգահան Արամ Սարգսյանի՝ Մալյանի հիշատակին նվիրված ստեղծագործությունը: Մալյանի 70-ամյակը ողջունեցին «Մհեր» թատրոնի դերասանները, Մնջախաղի թատրոնի դերասան Ժիրայր Դադասյանը: Հենրիկ Մալյան թատրոնը ներկայացրեց մայրենական ապրող արվեստի «թումանյանական ծյուղի» հրաշալի պտուղը՝ «Կիկոսի մահը» «Թումանյանի հեքիաթներից»: Երեկոն վարող Մալյան թատրոնի տնօրեն, դերասան Սոս Աղամյանը կարդաց հատված Մալյանի տպագրության պատրաստվող «Շունչ» գրքից: Սպասված այս հանդիպումը ներկաների հոգում թողեց Մալյանի մանկականորեն ջինջ, սարոյանականորեն միամիտ հայացքի լույսն ու ջերմությունը:

Լ. Պ.

ԵՐԵՎԱՆ

Գյումրիի մշակույթի օրեր

ՀՀ կառավարության որոշմամբ, հոկտեմբերի 2-8-ը Երեւանում անցկացվում են Գյումրիի մշակույթի օրեր: Գյումրիի քաղգործկոմի մշակույթի բաժնի վարիչ Համլետ Կիրակոսյանն ասաց, որ միջոցառումը շատ պատասխանատու է. «Երեւանը ոչ միայն մեր մայրաքաղաքն է, այլեւ բարձրակարգ, խստապահանջ արվեստի քաղաք»: Հոկտեմբերի 2-ին ցանցերեկ այցից եւ Երկրորդ Ազգային օպերայի թատրոնում հանդիսավոր բացումից հետո, ամսի 3-ին, նկարչի տանը ցուցահանդես կբացվի: Նույն օրը ֆիլհարմոնիկ դահլիճում «Գիմոտ» ներկայացմամբ հանդես կգա Ալիխանյան ֆիլհարմոնիայի թատրոնը: Օրերի ընթացքում իրենց կատարողական արվեստը կներկայացնեն քաղաքի մշակույթի կենտրոնի երգչախումբը, փողային, սիմֆոնիկ, ժողգործիքների նվագախմբերը, Սողոմոն Դեղունի մանկական, Բանկինո փոկալ-գործիքային խմբերը, Վարդան Աճեմյան թատրոնը: Հոկտեմբերի 7-ին Սունդուկյան թատրոնում կներկայացնեն Շանիրի «Իսկական քլուբի իշխանուհին»: Այստեղ էլ հոկտեմբերի 8-ին տեղի կունենա մշակույթի օրերի փակման արարողությունը:

ԳԵՂԱՄ ՄԻՐԶՈՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ռեպլիկ՝ երկու հոդվածի առիթով

Հեռուստատեսային հերթական գրական հաղորդում լսելուց հետո, նորից սրվեցի այն ծանր խոհերին, թե ինչպես միանշանակ ու հեշտ գիտեն արժեզրկել անցած տարիները, որոնց արահետներով անցան ոչ միայն կուսակցական կամ կառավարական մարդիկ, այլ նաեւ ստեղծագործող կամ պարզապես աշխատել սիրող պատասխանատվության տեր մարդիկ: «Ազգ» թերթում (26 հուլիս, 1995) ընթերցելով Արմեն Հովհաննիսյանի «Վերնագիրը՝ վերջում» հոդվածը, պոռթկում ու կրկին շարադրանքի հյուսվածքում գտա ծանրակշիռ սաստ լինելու նրա ծգտումը: Բայց որովհետեւ կարդացածս մյուս՝ Լ. Միրիջանյանի հոդվածը՝ («Ազգ», 19 սեպտեմբեր, 1995) անդրադառնում է Հովհաննիսյանի հոդվածի մի պարբերությանը, լռել չեմ կարող: Խոսքը սիրելի երգչուհի Լուսինե Զաքարյանի մասին է: Հովհաննիսյանը գրում է. «Հիմա էլ պարզվում է... Նախկին իշխանությունները վախեցել են նրանից, նրա երգից, համերգային դահլիճների դռները փակ են եղել նրա առաջ, նրանց հոգեւոր երաժշտությունը մերժելի է եղել «ներքի» կողմից»: Լուսինե Զաքարյանն իմ համակուրսեցին էր: Հետագա տարիներին էլ ստեղծագործական սերտ կապերով առնչվում էինք: Հրաշք երեւույթ էր Լուսինեն՝ անաղարտ ու վսեմ հատկություններով, արվեստին մոլեռանդ նվիրումով: Նա ժողովրդին վերադարձրեց հոգեւոր մեր բազում գանձերը, մեր ժառանգած երաժշտական այն բաժինը, որ լիարժեք չէինք կարող դասավանդել կամ ներկայացնել մեր սաներին: Էության ողջ մաքրությունն ու առօրեականից կտրված աշխարհը Լուսինեն բովանդակում էր իր կատարումներում: Նա ապրում էր իր երգով: Լուսինեն ներդաշնակ հնչեց աշխարհից: Նա ներդաշնակ էր իր հիմքին ու հարազատ: Մի առիթով նա ինձ ասաց. «Ինչքան ավելին կարող էի անել, եթե լիներ այս անհօգուտ հիվանդությունը»: Լուսինեն երգեց, երգեց այնպես, ինչպես շատերին չէր հաջողվում: Երգը տարածվեց եթերից, հեռուստատեսությամբ, ձայնասկավառակներից: Դրա համար ինչ չէին այն մարդկանց քանքերը, որոնք օգնեցին երգչուհուն: Խոսքս ի պաշտպանություն չէ Արմեն Հովհաննիսյանին, այս պարագայում նա դրա կարիքը չունի: Նա մեկն էր ազգի հեռուստատեսության այն անհատներից, որն իր համար ծանր դիրքորոշմամբ մեծապես նպաստեց Լուսինե Զաքարյանի ազգային հիմք ու նեցող երգացանկի տարածմանը: Խոսքս այն մասին է, որ մտավորականը պետք է գրածը կամ ասածը ճիշտ ընկալելու եւ ըմբռնելու կարողություն ունենա: Այս դեպքում միայն կկարողանանք զերծ մնալ ավելորդ խեղաթյուրումներից ու ծանր վիրավորանքներից, որոնք մեր այս խառնակ ժամանակներում մարդկային մտքի ու հոգու սպասումներն ավելի են աղեկոծում:

ԱՐԱՔՍԻ ՍԱՐՅԱՆ
երաժշտագետ

digitised by A.R.A.R.@

ՀՀ ԱՌԱՋՆՈՒԹՅՈՒՆ

Արա Աղամյանն ուշադրություն է հրավիրում

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Ֆուտբոլի Հայաստանի Հանրապետության բարձրագույն խմբի առաջնության 7-րդ տուրում գրանցվեց գլխավոր անակնկալներից մեկը: Հանրապետության գավաթակիր Երևանի «Արարատը» «Ղարաբաղի» հետ խաղում հազիվ խույս տվեց պարտությունից: Հանդիպման 88-րդ րոպեին, երբ հաշիվը հավասար էր, «Ղարաբաղը» ստացավ 11 մետրանոց հարվածի իրավունք, սակայն Իվան Գրիգորյանը չկարողացավ անվրեպ իրացնել այն: «Արարատը» ներքակ երկու միավոր կորցրեց և կարճ ժամանակամիջոցում արդեն 5 միավոր (կորցրած) ունի և մնում չեմպիոնի կոչման համար պայքարում իր գլխավոր մրցակիցներից Երևանի «Փյունիկից» ու Գյումրիի «Շիրակից», ինչպես նաև հանրային «Երևանից», որը հաջող է սկսել առաջնությունը: Ճիշտ է, «Արարատի» կազմում բացակայում էին երկու առանցքային խաղացողներ, երկու զգուշացում ստացած Արմեն Շահգելդյանը և Համլետ Մխիթարյանը: Բացի այդ, թիմի ավագ Արամայիս Տոնոյանը խաղի ընթացքում փոխարինվեց, իսկ Լևոն Ստեփանյանը միայն փոխարինման դուրս եկավ: Դժվար է ասել, թե այս ամենն ինչով է պայմանավորված, համենայն դեպս տպավորությունն այնպիսին է, որ Մոսկվայի «Դինամոյից» կրած պարտությունից հետո արարատցիները հոգեբանորեն դեռ ուշքի չեն եկել: Մի հեղինակավոր թիմի բազմամյա երկրպագուների համար միակ ուրախալի բանն այն է, որ «Արարատի» կազմում կրկին սկսեց հանդես գալ Հայաստանի հավաքականի խաղացող Ռաֆիկ Գրիգորյանը: «Արարատ» ակումբի նախագահ Գևորգ Մարտիրոսյանի վկայությամբ, Ամերիկայի ԲԿՄԸ-ն մեկ տարով Ռաֆիկ Գրիգորյանին տրամադրել է «Արարատին»:

Հավելյալ անակնկալ պայքար ընթացավ Գյումրիում, որտեղ «Արագածն» ընդունել էր երկու առաջատարներից մեկին «Փյունիկին»: «Արագածի» կազմում կրկին աչքի ընկավ «Շիրակի» նախկին խաղացող Արա Աղամյանը, որը երկու անգամ գրավեց ուժեղ պաշտպանություն ունեցող «Փյունիկի» դարպասը: Աղամյանն արդեն խփել է 9 գնդակ և ռմբարկուների մրցույթում «Երևան» թիմի հարձակվող Եսայանի հետ բաժանում է 2-3-րդ տեղերը: Իսկ գլխավոր ռմբարկուն է «Ցեմենտի» հարձակվող Հովհաննես Թումբարյանը, որը խփել է 11 գնդակ: Արա Աղամյանը մեր հանրապետության այն բացառիկ ֆուտբոլիստներից է, որը բարձրահասակ է և եվրոպական չափանիշներով բոլոր տվյալներն ունի բարձր մակարդակի ֆուտբոլ խաղալու: Կարծում ենք, հավաքականի ղեկավարները բազմաթիվ փորձությունների ենթարկելով հետո խաղացողների ընտրություն կատարելիս բնավ տվյալները երկրորդական չեն համարի և աչքաթող չեն անի նաև Արա Աղամյանին: «Արագած»-«Փյունիկ» խաղում, առաջատարն այնուամենայնիվ կարողացավ հերթական երեք միավոր կորզել: Երկու գոլի հեղինակ դարձավ հավաքականի խաղացող Արսեն Ավետիսյանը, մեկ անգամ աչքի ընկավ երիտասարդական հավաքականի ավագ Վարդան Մինասյանը:

Հանրապետության չեմպիոն Գյումրիի «Շիրակը» աստիճանաբար լավ մարզավիճակ է ձեռք բերում: Հյուրընկալվելիս շիրակցիների հաղթանակը առավելության հասավ «Ազնավուրի» նկատմամբ: Այստեղ էլ երկու գոլի հեղինակ դարձավ Սամվել Նիկոլյանը, մեկ անգամ աչքի ընկավ հավաքականի անդամ Արթուր Պետրոսյանը:

ՀՀ բարձրագույն խմբի առաջնություն

7-րդ տուր

ՅՍՄ-«Վան»	4-2
«Արագած»-«Փյունիկ»	2-3
«Զանգեզուր»-«Կոտայք»	0-1
«Ազնավուր»-«Շիրակ»	0-3
«Արարատ»-«Ղարաբաղ»	1-1

Առաջնության աղյուսակը հոկտեմբերի 3-ի դրությամբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Փյունիկ	7	6	1	0	27-7	19
2. Երեւան	6	5	1	0	16-3	16
3. Ցեմենտ	7	5	0	2	22-11	15
4. Շիրակ	5	4	1	0	17-6	13
5. Կոտայք	7	4	1	2	13-10	13
6. Արարատ	6	3	2	1	17-5	11
7. ՅՍՄ	7	2	1	4	13-21	7
8. Վան	7	1	2	4	7-19	5
9. Արագած	7	1	2	4	13-27	5
10. Ղարաբաղ	7	1	1	5	6-13	4
11. Զանգեզուր	7	1	1	5	10-20	4
12. Ազնավուր	7	0	1	6	7-26	1

ՇԱԽՄԱՏ

Դրության տերը Կասպարովն է

Պրոֆեսիոնալ շախմատի աշխարհի առաջնության Կասպարով-Անանդ եզրափակիչ մրցաշարի 12-րդ պարտիան ավարտվեց ոչ-ոքի: Հաշիվը դարձավ 6,5:5,5՝ Կասպարովի օգտին: Երկու անընդմեջ հաղթանակ տանելով հնդիկ գրոսմայստեր Վիշվանաթան Անանդի նկատմամբ, աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովը ոչ միայն առաջ անցավ հաշվի մեջ, այլև տիրապետող դարձավ տակտիկական նախաձեռնությանը և խաղի տեմպը թելադրելու հնարավորության: Այնուհետև որ, խրականանում են երկու գրոսմայստերների այն խոստումները, թե այս մրցամարտը դեռ շատ հետաքրքիր պարտիաներ կպարգևի մարզասերներին, ինչպես նաև մասնագետների այն կարծիքը, թե մրցամարտի արտաքինից դանդաղ ընթացքը (8 անընդմեջ ոչ-ոքի) ներքին մեծ լարվածության նշան էր, որը բնական է նման կարգի մրցավեճերի համար:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

ԱՆԱՆԴ-ԿԱՍՊԱՐՈՎ

11-րդ պարտիա

1. e4 c5 2. Ձf3 d6 3. d4 cd 4. Ձ:d4 Ձf6 5. Ձc3 g6 6. Փe3 Փg7 7. f3 0-0 8. Թd2 Ձc6 9. Փc4 Փd7 10. 0-0-0 Ձe5 11. Փb3 Նc8 12. h4 h5 13. Աb1 Ձc4 14. Փ:c4 Ն:c4 15. Ձde2 Ն:c4 15. Ձde2 b5 16. Փh6 Թa5 17. Փ:g7 Ա:g7 18. Ձf4 Նfc8 19. Ձcd5 Թ:d2 20. Ն:d2 Ձ:d5 21. Ձ:d5 Աf8 22. Նe1 Նb8 23. b3 Նc5 24. Ձf4 Նbc8 25. Աb2 a5

26. a3 Աg7 27. Ձd5 Փe6

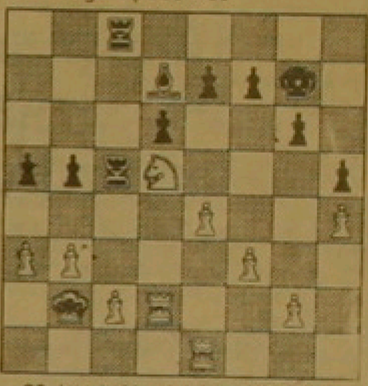

28. b4 ab 29. ab Նc4 30. Ձb6 Ն:b4 31. Աa3 Ն:c2, ստիպակները հանձնվեցին:

ԿԱՍՊԱՐՈՎ-ԱՆԱՆԴ

12-րդ պարտիա

1. e4 e5 2. Ձf3 Ձc6 3. Փb5 a6 4. Փa4 Ձf6 5. 0-0 b5 6. Փb3 Փc5 7. a4 Փb7 8. d3 d6 9. Ձc3 b4 10. Ձd5 Ձa5 11. Ձ:f6 Թ:f6 12. Փa2 h6 13. c3 bc 14. bc 0-0 15. Փe3 Նad8 16. Նb1 Փc8 17. Թe2 Փe6 18. h3 Փ:a2 19. Թ:a2 Փ:e3 20. fe Թe6 21. Թ:e6 fe 22. Նb4 Նb8 23. Նfb1 Ձc6 24. Նb7 Նbc8 25. Աf2 Նf7 26. Աe2 Նcf8 27. d4 g5 28. Աd3 Նg7 29. d5 ed 30. ed g4 31. dc e4+ 32. Ա:e4 gf 33. gf Նe7+ 34. Աd4 Ն:f3 35. e4 Ն:h3 36. Ն:h7 Ն:c7 37. Նb8+ Աf7 38. Նb7 Նe7 39. c7 Ն:c7 40. Ն:c7+ Աe6 41. Նa7 h5 42. Ն:a6 Նh1 43. Նa8 h4, ոչ-ոքի:

ՖՈՒՏԲՈԼ

«Դինամոն» ոգեւորված շարունակում է հաղթարշավը

Տեւական ճգնաժամից հետո Մոսկվայի «Դինամոն» Երեւանի «Արարատի» հետ Գավաթակիրների գավաթի խաղարկության հանդիպումների շեմին կազմակերպական հետեւություններ արեց եւ արդյունքը եղավ այն, որ հաշվի առնելով նաեւ «Արարատի» հետ խաղերը, վեցերորդ անընդմեջ հաղթանակը տարավ: «Դինամոն» Ռուսաստանի առաջնության հետաձգված խաղում 2-0 հաշվով առավելության հասավ Նովոռոսիյսկի «Չերնոմորեցի» նկատմամբ: Ֆուտբոլասերների համար հետաքրքիր կլինի իմանալ, որ Գավաթակիրների գավաթի խաղարկության 1/8 եզրափակիչում Մոսկվայի «Դինամոյի» մրցակիցն է լինելու Չեխիայի «Հրադեց» թիմը: Ռուսաստանի առաջնության ավարտին մնացել է երեք տուր եւ պայքարը չեմպիոնության համար ծայր աստիճան սրվել է Վլադիկավկազի «Սպարտակ-Ալանիայի» եւ Մոսկվայի «Լոկոմոտիվի» միջեւ: Հերթական տուրում «Լոկոմոտիվը» Նիժնի Նովգորոդում 2-0 հաշվով հաղթեց տեղի իր ակումբակիցներին, իսկ «Սպարտակ-Ալանիան» նույնպես արտագնա խաղի վերջին րոպեին 1-0 հաշվով հաղթանակ կորզեց Կամիշինի «Տեքստիլշչիկից»: «Սպարտակ-Ալանիան» ունի 64, իսկ «Լոկոմոտիվը»՝ 61 միավոր: Երրորդ տեղում ընթացող Մոսկվայի «Սպարտակի» արդյունքն է 54 միավոր: Եզրափակիչ երեք տուրերում «Սպարտակ-Ալանիան» ընդունելու է «Դինամո Գազովիկին», Մոսկվայում մրցելու է ԲԿՄԱ-ի հետ եւ հյուրընկալելու է «Կամազին»: «Լոկոմոտիվի» խաղացանկն այսպիսին է.

«Լոկոմոտիվ»-«Ուրալմաշ»

«Կրիլյա Սովետով»-«Լոկոմոտիվ»

«Լոկոմոտիվ»-«Դինամո» (Մոսկվա)

Ի դեպ, «Լոկոմոտիվի» առաջատար խաղացողներից մեկը՝ Սարգիս Հովհաննիսյանը վնասվածքի պատճառով չմասնակցելով Մյունխենի «Բավարիայի» հետ պատասխան հանդիպմանը, բաց թողեց նաեւ Ռուսաստանի առաջնության հերթական խաղը, իսկ վաղը չի մասնակցի նաեւ Սանկտ Պետերբուրգի «Զենիթի» հետ Ռուսաստանի գավաթի հերթական խաղարկության հանդիպմանը: Դեռ ավելին, ինչպես տեղեկացանք, տաղանդավոր ֆուտբոլիստը չի մասնակցի նաեւ հոկտեմբերի 7-ին Երեւանում կայանալիք Եվրոպայի առաջնության ընտրական փուլի խմբային մրցաշարի Հայաստան-Բելգիա խաղին: Ըստ հավաստի աղբյուրի վնասվածքն, այնուամենայնիվ այնքան էլ լուրջ չի եւ հույս կա, որ շուտով նա կապաքինվի եւ կմասնակցի Ռուսաստանի առաջնության եզրափակիչ վճռական խաղերին:

ՏԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ամչեցուցիչ խաղի վարպետը

Այս արտասովոր ոճի տեր ֆուտբոլիստին շատ հեշտ է ճանաչել խաղադաշտում: Գնդակի հետ վարվելու իր բացառիկ նուրբ տեխնիկայով, արագությամբ, փոխանցումների և հարվածների հավասարակշռությամբ նախկինում տարբերվում էր մյուսներից, համախ հիշեցնելով մեր երբեմնի հանրահայտ վարպետ Հմայակ Քեռյանին: Արթուրի «Կոտայքը», որտեղ նա հանդես էր գալիս, իր հաջողություններով շատ բանով պարտական էր անխոնջ ու սուր գործոն Ռեհլյանական թիվ 8 խաղացողին:

Բոլորի համար պարզ էր, որ Հայաստանում անում է ֆուտբոլային իր տաղանդը և այնտեղ իր անկրկնելի վարպետությամբ, ինչպես գրում են տպագրական բերելու, ամչեցնել շատ շատերին:

Այո, որևէ կ ցավալի է դա խոստովանել, արդեն երեք տարի է, ինչ Արթուր Քիրիչյանը ընտանիքով տեղափոխվել է հեռավոր Ավստրալիա, այստեղ դառնալով ֆուտբոլասերների կուռքը: Հատկանշական է, որ Արթուրը բոլորի ուշադրությունն իր վրա բևեռեց առաջին իսկ խաղում, երբ «Բրանսուիք Զուվենթուս» թիմի կազմում, Ավստրալիայի բարձրագույն լիգայի առաջնության մեկնարկային խաղում երկու գնդակ խփեց «Սենթ Ալբանսի» դարպասը, դառնալով նաև մեկ գոլի հաճախ հեղինակ: «Բրանսուիք Զուվենթուս» ընթացիկ հայ ֆուտբոլիստի կարողացավ զարգացնել հաջողությունը և ի վերջո գրավեց պատվավոր 5-րդ տեղը: Ա. Քիրիչյանն այսօր Ավստրալիայի ճանաչված ֆուտբոլիստներից է: Երկրի ազգային հավաքականի մարզիչները էլ սկսել են ուշադրությամբ հետևել նրա խաղին, չթաքցնելով նրա կարողությունները օգտագործելու ցանկությունը գլխավոր թիմում:

Արթուր Քիրիչյան

ՌՈՒԲԵՆ ՆԱԶԱՐՅԱՆ

ԽՃԱՆԿԱՐ

Մարզադաշտում՝ ֆուտբոլի վետերանները

Այսօր Երեւանի «Նաիրի» մարզադաշտում մեկնարկելու է լեգենդար հայ ֆուտբոլիստ Սանուկ Սեմերջյանի հիշատակին նվիրված մրցաշարը: Հուշամրցաշարին մասնակցելու են «Արարատ-73», «Շիրակ», «Կոտայք», «Լոռի», «Նաիրի», «Էրեբունի» թիմերը: Ֆուտբոլի երկրպագուները հնարավորություն կունենան մարզադաշտում նորից տեսնելու հայկական ֆուտբոլի ոչ վաղ անցյալի վարպետներին՝ Հովհաննես Զանազանյանին, Էդուարդ Մարգարովին, Արմեն Սարգսյանին, Նորայր Մեսրոպյանին, Սամվել Պետրոսյանին, Ալեքս Սահակյանին եւ ուրիշների:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ազատամարտիկի հիշատակին

Հոկտեմբերի 2-ին «Դինամո» մարզընկերության դահլիճում մեկնարկեց «Հայաստան» մարզական միության, Արցախի ազատագրական պայքարում հերոսաբար զոհված բռնցքամարտիկ Արսակ Դամբարյանի հուշամրցաշարը: Մրցաշարին մասնակցում են Հայաստանի տարբեր տարածաշրջաններ ներկայացնող 1979-1980 թթ. ծնված տասնյակ մարզիկներ: Հուշամրցաշարը, որը տեւելու է մինչեւ հոկտեմբերի 6-ը, համատեղ կազմակերպել են «Հայաստան» մարզական միությունը, ՀՀ պաշտպանության նախարարությունը եւ ՀՀ բռնցքամարտի ֆեդերացիան:

ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ

Ֆուտբոլիստը՝ ոստիկան

«Համբուրգ» թիմի նախկին կիսապաշտպան, 38-ամյա Վերներ Մոսդորֆը ֆուտբոլը թողնելուց հետո ոստիկան դառնալով, այնուամենայնիվ ֆուտբոլը չլքեց: Այսօր նա ոստիկանի պաշտոնը վարում է «Կայզերսլաուտերն» ֆուտբոլային ակումբի մարզադաշտում:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Տոնյա Հարդինգը պարտքերի մեջ

«Ազգի» ընթերցողները հավանաբար չեն մոռացել ամերիկացի գեղասահորդուհի Տոնյա Հարդինգի խաղերը: Նա 1994-ի մարտին իր ընկերոջ Նենսի Քերիգանի դեմ կազմակերպած ագրեսիվ արարքի համար դատապարտվել էր 500 ժամ անվճար հասարակական աշխատանքի և տուգանվել 50 հազար դոլար: Հարդինգը վճարել է այդ գումարի կեսը, իսկ վերջերս նա փորձել դատարանի միջոցով կիսով չափ կրճատել պարտքը: Բայց իզուր: Դատավորները չցանկացան ունկնդրել նրան: Տոնյա Հարդինգը մի քանի տասնյակ հազար դոլարներ շահելու համար որոշեց իր կատարմամբ երգեր ձայնագրել հանել վաճառքի: Բայց դա էլ հաջողություն չբերեց: Տոնյան մինչև հիմա երգում է ռեստորաններում: Ըստ լուրերի, այստեղ էլ նա հաջողություն չունի:

Գ. Ա.

Պապենը զղջում է իր հայտարարության համար

ԳՐԻԳՈՐ ԱՌԻՔՅԱՆ

Վալանս, Ֆրանսիա

Իտալական թերթերից մեկին տված հարցազրույցում ֆրանսիացի հանրահայտ ֆուտբոլիստ Ժան Պիեռ Պապենի հայտարարությունն այն մասին, որ չեմպիոնների գավաթի խաղարկության եզրափակիչ հանդիպումը Մարսելի «Օլիմպիկի» և Իտալիայի «Միլանի» միջև «ծախված խաղ» էր, անտարբեր չթողեց ոչ մեկին: Հաջորդ օրն իսկ Պապենը Մյունխենում հայտարարեց, որ նա երբեք նման խոսքեր չի ասել իտալացի լրագրողին: Բայց ՈՒԵՖԱ-ն արդեն սկսել է հետաքննել այդ հարցը և պաշտոնական բացատրություն է պահանջում: Պապենը բացատրության համար հոկտեմբերի սկզբին հրավիրվել է ՈՒԵՖԱ-ի շտաբ-բնակարան: «Կյանքիս ամենամեծ հանցանքը գործեցի», ասում է Պապենն այս խնդրի կապակցությամբ: Նա չէր սպասում, որ մի պարզ նախադասություն կարող է արագորեն դառնալ համընդհանուր «Զղջում եմ, որ ամբողջ մի խայտառակ (Մարսել) գավ պատճառեցի», ավելացնում է Պապենը: Այսօր Պապենը իրեն մենակ է զգում, լքված աշխարհից: «Այս խնդիրն ինձ այնքան ցավ պատճառեց, որ ուզում եմ լացել», հայտարարում է նա: Երբեմնի ֆուտբոլային գերաստղն այսօր ճանապարհում է մենակ:

«Վալանսիեն»-«Օլիմպիկ» (Մարսել) խաղի հետ կապված սկանդալից ի վեր «Օլիմպիկը» դեռ ուշքի չի եկել և ահա Պապենի խոսքերը նոր ցավ պատճառեցին իր նախկին թիմին ու նրա երկրպագուներին:

Պապենը մի քանի ամիս առաջ զգված լինելով Գերմանիայի խոնավ օդից և Բունդեսլիգայից ուզում էր վերադառնալ հենց Մարսելի «Օլիմպիկ» հայտարարելով, որ ամենևին նշանակություն չունի, որ «Օլիմպիկը» խաղում է երկրորդ դիվիզիոնում: Կարելի է վստահ ասել, որ Պապենի Մարսել վերադառնալը այլևս հնարավոր չէ:

Բաժինը վարում է ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրվա հետքով

ԲԱՔՈՒ

Ամերիկյան դեսպանը ժխտում է Ղարաբաղում բոսնիական սցենարի կրկնության հնարավորությունը

Ադրբեջանում ԱՄՆ-ի դեսպան Ռիչարդ Կոզլարիչն անցյալ շաբաթ Բաքվում անցկացրել է մամուլի ասուլիս, որը նվիրված է եղել ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի աշխատանքին, կասպիական նավթամուղի երթուղու և Ադրբեջանում տեղի ունենալիք խորհրդարանական ընտրություններին: Դեսպանը հավաստիացրել է, որ իր երկիրը կշարունակի ակտիվորեն մասնակցել Մինսկի խմբի աշխատանքներին և որ Ջո Փրեսելին Ղարաբաղի հարցով ԱՄՆ-ի նախագահի հատուկ բանագնաց նշանակելը պետք է դիտարկել որպես Միացյալ Նահանգների պատասխանատվության բարձրացում այդ հարցում: «Մեզ չի գոհացնում այն վիճակը, որը ոչ պատերազմ է, ոչ էլ խաղաղություն, և մենք Մինսկի խմբի անդամների հետ կձգտենք հանել այն մեռյալ կետից», - ասել է դեսպանը: Այն հարցին, թե կա՞, արդյոք, հավանականություն, որ Ղարաբաղում կկիրառվի կարգավորման նույն սցենարը, ինչ Բոսնիայում, ամերիկյան դիվանագետը բացասական պատասխան է տվել: Սակայն ավելացրել է, թե Ղարաբաղում էլ, ինչպես Բոսնիայում, խաղաղությունը կապահովվի միջազգային խաղաղապահ ուժերի մասնակցությամբ: Եվ դա, նրա կարծիքով, միակ հնարավորությունը կլինի: Ռիչարդ Կոզլարիչը նշել է նաև, որ այն կարծիքը, թե նավթամուղի երթուղու ընտրությունը կապված է հայ-ադրբեջանական բախման կարգավորման հետ: Նա ասել է, թե ինքը որևէ կապ չի տեսնում այդ 2 հարցերի միջև: Սակայն, ընդունելով Հայաստանի տարածքով նավթամուղի անցկացման տարբերակը, ամերիկյան դիվանագետն ասել է, թե դա հնարավոր կլինի միայն խաղաղ իրավիճակում: Դեսպանը չի կարծում, թե կոնսորցիումի վրա այս կամ այն տարբերակն ընտրելու համար ճնշում է գործադրվում: Նա համոզված է, որ միջազգային կոնսորցիումի մեջ մտնող ընկերությունների համար նավթամուղի երթուղու ընտրության գլխավոր չափանիշը շահութաբերությունը պետք է լինի: Կոնսորցիումը դեռ չի որոշել, թե որ ուղին կնախընտրի` «Վրաստանի՞», թե՞ «Ռուսաստանի» տարածքով անցնողը: Այդ հարցի պատասխանը կտրվի հոկտեմբերի 9-ին: Դեսպանը հույս է հայտնել, թե կոնսորցիումի ամերիկյան ընկերությունները որոշում ընդունելիս հաշվի կառնեն նաև Միացյալ Նահանգների կառավարության ցանկությունը` ունենալ ոչ թե մեկ, այլ մի քանի նավթամուղեր: Այդ ժամանակ, դեսպանի կարծիքով, երաշխիքներ կլինեն, որ զանկացած անակնկալների դեպքում կասպիական նավթն անխափան ձեւով կարտահանվի:

Վերջում դեսպան Կոզլարիչն անդրադարձել է Ադրբեջանում կայանալիք առաջիկա խորհրդարանական ընտրություններին ու ասել, թե և ինքը, և ամերիկյան դիտորդներն ուշադիր կհետևեն դեպքերի ընթացքին և նոյեմբերի 13-ին կհայտարարեն, թե որքանով են ընտրությունները ժողովրդական եղել: Պատասխանելով այն հարցին, թե ինչպես է ինքը վերաբերվում ընդդիմության որոշ առաջնորդների ձերբակալություններին, ընտրությունների նախօրյակին եղած [illegible] գրաքննությանը և մյուս նմանատիպ փաստերին, Ռիչարդ Կոզլարիչն ասել է, թե ժողովրդավարության սկզբունքներին, որոնք տալիս են Ադրբեջանի իշխանությունները, խոստումներ են երկրի քաղաքացիներին: Եվ այն մասին, թե որքանով են այդ խոստումներն իրագործվում, պետք է դատեն հենց իրենք Ադրբեջանի քաղաքացիները: Նա ասել է նաև, որ երկրի ղեկավարությունը մեծապես բարձրացնում է առանձին անձանց ձերբակալությունների պատճառով, և որ դա իրենց կանոնավոր կերպով տեղի ունեցող երկխոսությունների թեմաներից մեկն է:

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ

ՏԱՐԵՐՔ

Երկրաշարժ Թուրքիայում

Էգեյան եւ Մարմարա ծովերի հատվածում անցյալ երեքշաբթի սկսված ցնցումները շարունակվելով, հոկտեմբերի 1-ին ժամը 17:57-ին եզրափակվեցին Ռիխտերի սանդղակով 6 բալ ուժգնությամբ երկրաշարժով: Երկրաշարժի էպիկենտրոնը գտնվում է Աֆյոնի նահանգի 35 հազար բնակչություն ունեցող Դինար քաղաքում: Հոկտեմբերի 2-ի ժամը 7-ի տվյալներով, զոհվել է 30 եւ հիվանդանոց է փոխադրվել 180 մարդ: Ստացված տեղեկությունների համաձայն, քաղաքի շինությունների 40 տոկոսը հիմնովին հողին է հավասարվել: Եղանակը շատ անբարենպաստ է: Երեկվանից սկսված հորդառատ անձրեւը շարունակվում է: Դինար են ուղարկվում փրկարար ջոկատներ, վրաններ, շինարարական տեխնիկա, սննդամթերք եւ այլն: Կապն ու էլեկտրականությունը անջատված են: Դինար են ժամանել նախագահ Ս. Դեմիրելը եւ կառավարության անդամները: Անցած երեքշաբթի օրվանից բնակչությունը Դինարից աստիճանաբար դուրս է եկել, այդ պատճառով զոհերը քիչ տոկոս են կազմել:

Գ. Ջ.

CONCERT AGS CO. LTD AGENCY

AGS նորաստեղծ համերգային գործակալությունը հրավիրում է հոկտեմբերի 24-ին և 25-ին «Հրազդան» մարզադաշտ «ԱՍՏՂԱՅԻՆ ԱՄԱՌ» վերջին տոնական շոու ծրագրի փակմանը Երևանում:

ԴՈՒՔ

ԱԼԼԱ ՊՈՒԳԱՉՈՎԱՅԻՆ ՖԻԼԻՊ ԿԻՐԿՈՐՈՎԻՆ

Տոնական հրավառությունից հետո ՊԱՊ ասոցիացիան կանցկացնի վիճակախաղ:

Ծրագրի եկամտից գումար կհատկացվի վիրավոր ազատամարտիկների բուժմանը և զոհված ազատամարտիկների ընտանիքներին:

Տոմսերը վաճառվում են Սպենդիարյանի անվան օպերային թատրոնի, Ֆիլհարմոնիայի տոմսարկղերում, «Անի» հյուրանոցի առաջին հարկում, «Անիաստանս» գործակալությունում, Արոլյան թիվ 6 մայնագրման ստուդիո, ինչպես բոլոր կայաններում և մարզային վայրերում:

Շտապեցեք, վերջին 15 օրում տոմսերը կրկնակի թանկանալու են:

Մեր հասցեն «Անի» հյուրանոց 503, 506, 508 սենյակներ: Հեռ. 565343, 594508, 594503

CONCERT AGS AGENCY

ԱԳՍ ՀԱՄԵՐԳԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆԸ

ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ

ԱԼԼԱ ՊՈՒԳԱՉՈՎԱՅԻ և ՖԻԼԻՊ ԿԻՐԿՈՐՈՎԻ

համերգային տոմսերը Երևանում և քաղաքամերձ շրջաններում իրացնելու համար:

ՎՃԱՐՈՒՄԸ ՊԱՅՄԱՆԱԳՐԱՅԻՆ:

Ցանկացողներին խնդրվում է ներկայանալ անձամբ, «Անի» հյուրանոց 503, 508 սենյակներ կամ զանգահարել 594503, 594508 հեռախոսներով

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վաճառվում է երկհարկանի սեփական տուն: Չարենցի փողոցի վրա:

Հեռախոսներ 556362, 574023

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Պարբերական» հրատարակչության և «Ազգ» թերթի աշխատակիցները ցավակցում են Գագիկ Ազատյանին սիրելի մոր Ընարիկի վախճանման կապակցությամբ:

ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՄ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՐՃԱԺԱՄԿԵՏ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐ ԵՐԿՐՈՐԴԱԿԱՆ ՇՈՒԿԱՅՈՒՄ

ԵՐԵՎԱՆԻ «ԱԴԱՄԱՆԴ» ԱՊՐԱՆՔԱՖՈՆԴԱՅԻՆ ԲՈՐՍԱՆ

հրավիրում է իրավական և ֆիզիկական անձանց I և II թողարկման պետական կարճաժամկետ պարտատոմսերի (ՊԿՊ) աճուրդներին:

Ձեռք բերելով ՊԿՊ, դուք կստանաք տարեկան 30-70 տոկոս պետության կողմից երաշխավորված և չհարկվող շահույթ:

Առաջին աճուրդը կկայանա հինգշաբթի` հոկտեմբերի 5-ին, ժ. 11:30-ին, իսկ հոկտեմբերի 9-ից` ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ, ժ. 12:30-ին:

Բորսայում դուք կարող եք նաև գնել և վաճառել փաստերներ և զանձապետական հատուկ մուրհակներ: Ձեզ կսպասարկեն ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից լիցենզավորված պրոֆեսիոնալ բրոկերները:

Սկզբնական աճուրդների մուտքը անվճար է:

Հասցեն Երևան, Սարալանջի 1, Երիտասարդության պալատ: Հեռ. 53-04-33, 56-48-83

«ՄԱՅՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔ» ՀԵՌՈՒՍՏԱԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

3.10.1995 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ		4.10.1995 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ	
18.00	Լիամետրաժ մուլտֆիլմ «ԹԱԳԱՎՈՐ ԱՌՅՈՒԾԸ»	18.00	Լիամետրաժ մուլտֆիլմ «ՎԻՇԱՊԸ»
19.30	Երաժշտական ընդմիջում. MCM-ի ՏԵՍԱՀՈԼՈՎԱԿՆԵՐ	19.30	Երաժշտական ընդմիջում. MCM-ի ՏԵՍԱՀՈԼՈՎԱԿՆԵՐ
19.40	Գեղարվեստական կինոնկար «ԳԱՆԳԱՆ ԵՎ ՁԱՅՆԱՆ» (Չինաստան)	19.40	Կինոնկարաշարքերգություն «ՍԱՆՐ ԾԱԽՍԵՐ» (Գլ. դերում` Էդ. Ջարրիս)
22.00	Երաժշտական ընդմիջում. MCM-ի ՏԵՍԱՀՈԼՈՎԱԿՆԵՐ	21.10	Երաժշտական ընդմիջում. MCM-ի ՏԵՍԱՀՈԼՈՎԱԿՆԵՐ
22.10	Տեսաֆիլմ. «ՉԱՐՅՈՒՍ»	21.20	Տեսաֆիլմ. «ԴԺՈԽՔԻ ԶԻՆՎՈՐՆԵՐԸ»
23.50	Տեսաֆիլմ. «ԱՅԳ ԿԵՂՏՈՏ ԵՎ ԱՆՊԵՏՔ ՇԵՅՍԸ»	22.30	Երաժշտական ընդմիջում. MCM-ի ՏԵՍԱՀՈԼՈՎԱԿՆԵՐ
01.10	Տեսաֆիլմ. «ԱՆՄԵՂՆԵՐԻ ԱՐՅՈՒՆ»	23.00	Տեսաֆիլմ. «ԿՐՔԵՐԻ ԶՈՀԸ»
02.40	Երաժշտական ընդմիջում. MCM-ի ՏԵՍԱՀՈԼՈՎԱԿՆԵՐ	00.30	Երաժշտական ընդմիջում. MCM-ի ՏԵՍԱՀՈԼՈՎԱԿՆԵՐ
03.00	Ծրագրի ավարտը:	00.40	Տեսաֆիլմ. «ԱՐԱԳՈՒԹՅՈՒՆ»
		02.10	Երաժշտական ընդմիջում. MCM-ի ՏԵՍԱՀՈԼՈՎԱԿՆԵՐ
		02.30	Ծրագրի ավարտը:

Գլխավոր խմբագիր ՍԵՐԳԵՅ ՆԱԶԱՐՅԱՆ / հեռ. 443413

Տնօրեն ՍԱՄՎԵԼ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ / հեռ. 446939

A STYLE

ՀԵՌԱԽՈՍԱՀԱՄԱՐԻ ԱՎՏՈՄԱՏ ՈՐՈՇԻՉՈՎ ՀԵՌԱԽՈՍԱՅԻՆ ԱՊԱՐԱՏ

ՓՐՈՏՕՆ

ՖՈՒՆԿՑԻՈՆԱԼ ՀՆԱՐԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

- կորոշի եւ կհուշի Ձեզ զանգահարողի հեռախոսահամարը, ինչպես նաեւ կհիշի Ձեզ նախկինում զանգահարած 67 հեռախոսահամարները եւ կվերարտադրի դիսպլեյի վրա,
- կօգնի Ձեզ զանգահարել ժամանակավորապես զբաղված հեռախոսահամարներով եւ կհայտնի երբ կապ կլինի (ավտոմատ զանգում),
- կհիշի եւ կհավաքի քաղաքային կոդերում Ձեզ անհրաժեշտ 40 համարներից ցանկացածը ընդմիջումներով եւ մի շարք այլ ֆունկցիաներ:

Սնուցումը միայն հեռախոսային գծից:

Ապարատը նորմալ աշխատում է նաեւ Երեւանի հեռախոսային գծերում:

Գինը պայմանագրային, հնարավոր է զեղչ:

Հեռ. 63-76-45, 63-02-40

«Պարբերական» հրատարակչության տպարան. Երևան 23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1956. Տպաքանակը 7000. Ստորագրված է տպագրության 2.10.1995. Գինը 50 դրամ

digitised by A.R.A.R.@